

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

LVVLVV-U/40873/2026

Honkamaan tuulivoimapuiston vaikutukset radio- ja tv-vastaanottoon

Noin 3 500 hehtaarin laajuiselle alueelle suunnitellaan enintään 25 tuulivoimalan rakentamista. Hanke sijoittuu Keminmaan kunnan pohjoisosaan noin 17 kilometriä kunnan keskustajamasta pohjoiseen. Hankkeen sähkönsiirtoyhteydet sijoittuvat lisäksi Tornion kaupungin alueelle. Tuulivoimala-alueen etäisyys Tornion kaupungin itärajasta on noin 1 kilometri ja alue rajautuu osittain Tervolan kunnan etelärajaan. Etäisyys Ruotsin valtakunnanrajalle on noin 20 kilometriä.

Lupa- ja valvontavirasto on antanut Digita Oy:lle mahdollisuuden antaa kirjallisen lausunnon liittyen Honkamaan tuulivoimahankkeeseen. Digita Oy (jäljempänä Digita) kiittää lausuntomahdollisuudesta ja lausuu seuraavaa:

Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta.

Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni- tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan.

Antenni-tv –lähetyskäyttöä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv-vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutuksien arvioinnissa.

Antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv-lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.

Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa:

- hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja
- tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta.

Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.

Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv-signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetyksiaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan.

Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Julkinen

Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv- lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv- vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeätä, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Lisätietoja asiassa antaa:

Digita Oy
Teemu Lampila
Asiakkuusjohtaja
teemu.lampila@digita.fi
+358 400 545 621

Maankäyttö ja ympäristö

25.5.2026

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Keminmaa kunta
kunta@keminmaa.fi

Lausuntopyyntö 29.4.2025 LVV-U/40873/2026 ja kunta kuulutus 21.4.2026

Keminmaa, Honkamaan Tuulivoima Oy, Honkamaan tuulivoimahanke, ympäristövaikutusten arviointiohjelma / Honkamaa tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) nähtävillä 29.4.-28.5.2026

Kiitos mahdollisuuksista lausua hankkeesta.

Annamme yhden lausunnon samanaikaisesti nähtävillä oleviin asiakirjoihin (YVA-menettely ja osayleiskaavat).

Fingrid Oyj on valtakunnallinen kantaverkkoyhtiö, joka vastaa Suomen sähköjärjestelmän toimivuudesta sähkömarkkinalain perusteella sille myönnetyn sähköverkkoluvan ehtojen mukaisesti. Yhtiön on hoidettava sähkömarkkinalain edellyttämät velvoitteet pitkäjänteisesti siten, että kantaverkko on käyttövarma ja siirtokyvyltään riittävä. Kantaverkkoyhtiöllä on sähkömarkkinalaissa määritelty verkon kehittämis- ja liittämisvelvollisuus. Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää verkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat ja sähköntuotantolaitokset toiminta-alueellaan.

Kantaverkkoliityntöjen tulee täyttää tekniset vaatimukset, jotka on esitetty Fingridin yleisissä liittymisehdoissa (YLE). Liittymisehtoja noudattamalla varmistetaan järjestelmien tekninen yhteensopivuus. Niissä myös määritellään sopimuspuolten liityntää koskevat oikeudet ja velvollisuudet. Yleisten liittymisehtojen lisäksi voimalaitosten tulee täyttää Fingridin järjestelmätekniset vaatimukset (VJV). Asiakas huolehtii omaan sähköverkkoon suoraan tai välillisesti liittyvien osapuolien kanssa siitä, että myös niiden sähköverkot ja niihin liittyvät laitteistot täyttävät kantaverkkoa koskevat liittymisehdot ja järjestelmätekniset vaatimukset. Kustakin liitynnästä sovitaan erillisellä liittymissopimuksella tapauskohtaisesti.

Alueelle sijoittuu Fingridin 400 kilovoltin (kV) voimajohto Viitajärvi–Petäjäskoski (suunnittelutunnus SUTU 1919). Voimajohtoa varten on lunastettu kiinteistön käyttöoikeuden supistus 62 metriä leveälle johtoalueelle (kuva 1). Johtoalue muodostuu 42 metriä leveästä johtoaukeasta ja johtoaukan molemmin puolin olevista 10 metriä leveistä reunavyöhykkeistä. Rakennusrajoitusalue kattaa voimajohtoalueen.

Fingridin kanta on, että tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1,5 x tuulivoimalan maksimikorkeuden (maksimikorkeus = napakorkeus + lavan pituus) määrittämän etäisyyden päähän johtoalueen ulkoreunasta mitattuna.

Fingrid Oyj

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

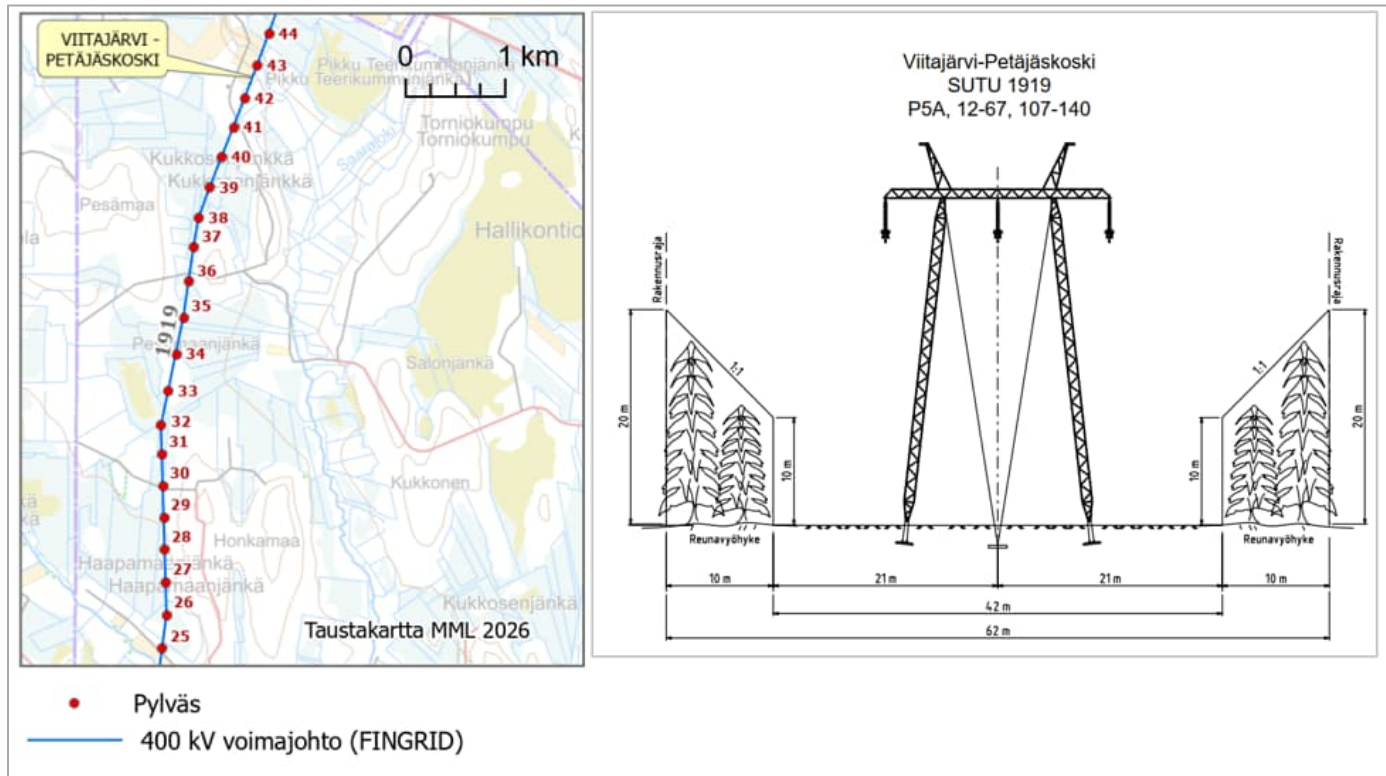
Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 1072894-3, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Maankäyttö ja ympäristö

25.5.2026

Kuva 1. Fingridin voimajohdon sijainti ja poikkileikkaus.

YVA- ja kaava-asiakirjoja koskevissa lausunnoissa Fingrid ottaa kantaa vain kantaverkkoon liittyviin asioihin ja vaikutuksiin. Tämä lausunto koskee siten ainoastaan Fingridin omistamia voimajohtoja ja toimintoja.

Tässä YVA- ja kaavalausunnossa ei voida ottaa kantaa tarkemmin teknisiin ratkaisuihin. Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan risteämälausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnot.

Tämä lausunto koskee vain Fingridin toimintoja.

Pyydämme toimittamaan YVA- ja kaava-asioita koskevat lausuntopyynnöt Fingridin kirjaamoon kirjaamo@fingrid.fi.

YVA- ja kaava-asioiden yhteyshenkilö Fingridissä on Mika Penttilä puh. 030 395 5230.

Ystävällisin terveisin

Fingrid Oyj
Maankäyttö ja ympäristö

Mika Penttilä
yksikön päällikkö

LAUSUNTO

15.05.2026

297/03.00.02/2026

Lupa- ja valvontavirasto

Lausuntopyyntö 29.04.2026, LVV-U/40873/2026

Ilmatieteen laitoksen lausunto Honkamaan tuulivoimahanke, Keminmaa, Tornio, ympäristövaikutusten arviointiohjelma

Fortumin omistama Honkamaan Tuulivoima Oy suunnittelee Keminmaan Honkamaan alueelle tuulivoimahanketta. Suunniteltu tuulivoima-alue sijoittuu Keminmaan kunnan alueelle, Keminmaan keskustaajamasta noin 17 km pohjoiseen. Tuulivoima-alueen pinta-ala on noin 3 500 ha. Alueelle suunnitellaan enintään 25 yksikköteholtaan 8–12 MW:n tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä.

Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt Ilmatieteen laitokselta lausuntoa Honkamaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Ilmatieteen laitos on perehtynyt esitykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Honkamaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

Huomiona, että alueelle on suunnitteilla runsaasti tuulivoima-alueita ja toteutuessaan ne aiheuttavat merkittävää häiriökaikua tutkimittauksiin ja voivat mahdollisesti vaikuttaa alueen sääpalveluun. Ilmatieteen laitos on huolissaan säätutkamittausten laadusta tulevaisuudessa ja keskustelee tällä hetkellä kompensatiomittausten vaatimisesta tämän tyyppisille alueille. Tästä ei ole vielä konkreettista ehdotusta, mutta mikäli tähän päädytään, Ilmatieteen laitos haluaa jo nyt ilmaista mahdollisen vaateensa kompensatiomittauksista.

Helsingissä 15.05.2026

Tiina Ylläsjarvi
Meteorologi
Havaintopalvelut
tiina.yllasjarvi@fmi.fi

Geologian tutkimuskeskus
Ympäristöratkaisut
Energia ja rakentamisen ratkaisut
Vesi- ja kaivosympäristöratkaisut

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA, HONKAMAAN TUULIVOIMAHANKE, KEMINMAA, TORNIO, TERVOLA (LVV-U/40873/2026)

Geologian tutkimuskeskus (GTK) kiittää saadessaan mahdollisuuden lausua Honkamaan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta. GTK on lausunnossaan tarkastellut YVA-ohjelmaa geologian näkökulmasta keskittyen GTK:n asiantuntijoiden toimialaan kuuluviin osiin ja omia tietokantoja apuna käyttäen.

YLEISTÄ

Fortumin omistama Honkamaan Tuulivoima Oy on suunnitellut Kemimaan kunnan alueelle Honkamaan tuulivoimahanketta. Suunniteltu tuulivoima-alue sijoittuu Kemimaan kunnan alueelle. Hankkeen sähkönsiirtovaihtoehdot sijoittuvat Kemimaan kunnan ja Tornion kaupungin alueelle. Alueen kokonaispinta-ala on noin 3 500 ha.

Alueelle suunnitellaan enintään 25:n, kokonaiskorkeudeltaan enintään 300 metrin, tuulivoimalan rakentamista. Tuulivoima-alueille rakennetaan tuulivoimaloiden lisäksi sähköasema, maakaapeloinnit tuulivoimaloiden ja sähköaseman välille, huoltotiet ja nostoalueet. Sähköaseman yhteyteen toteutetaan mahdollisesti akkuenergiavarasto.

YVA-ohjelmavaiheessa toteutusvaihtoehtoja on tunnistettu vain yksi, mutta YVA-menettelyä varten tehtävien selvitysten myötä tieto hankealueen erityisominaisuuksista lisääntyy, jolloin YVA-selostukseen muodostetaan vähintään kaksi toteutusvaihtoehtoa. Lisäksi tarkastellaan vaihtoehtoa hankkeen toteutumatta jättämisestä. Sähkönsiirtoon tarkastellaan kahta vaihtoehtoa.

Suunnitellun tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmassa on käyty läpi ympäristövaikutusten selvittämisen osa-alueita ja menetelmiä monipuolisesti ja kattavasti. YVA-ohjelmassa on

25.5.2026

hyödynnetty hyvin myös GTK:n tietovarantoja, kuten GTK:n Maankamarapalvelua, Suot ja turvemaat -karttapalvelua sekä Kaivosrekisteripalvelua.

GTK:n Kaivosrekisterin karttapalvelun mukaan hankealueella ei ole voimassa olevia malminetsintäalueita eikä malminetsintälupahakemuksia. SYKEN maa-ainesten ottoluvat ja kiviainesvarannot karttapalvelun mukaan tuulivoima-alueella ei ole voimassa olevia maa-ainesten ottolupia.

Honkamaan tuulivoima-alueella esiintyy arvokkaita geologisia muodostumia: kallio-alueita, tuuli- ja rantakerrostumia sekä moreenimuodostumia. Tuulivoima-alueen länsiosassa sijaitsee valtakunnallisesti arvokas Honkamaan moreenimuodostuma, joka kuuluu Kemi-Tornion drumliinikenttään. Samaan drumliinikenttään kuuluu myös tuulivoima-alueen eteläosassa oleva valtakunnallisesti hyvin arvokas Himokummun moreenimuodostuma, jonka pohjoisosa sijoittuu tuulivoima-alueelle. Lisäksi tuulivoima-alueella on pohjavesialueita ja turvetuotannon suunnitteluun soveltuvia alueita. Nämä kaikki tulisi huomioida erityisesti tuulivoimaloiden sijainnin ja maakaapeloinnin suunnittelussa ja hankkeen rakentamisvaiheessa.

MAAPERÄ JA KALLIOPERÄ

Tuulivoima-alueella on suoalueita, joilla on sekä paksuja että ohuita turvekerrostumia, joista ohuiden kerrostumien suot ovat usein ojitettu. GTK on kartoittanut hankealueen suot Hallikontiota ja Salonjankää lukuun ottamatta. Turvekartoitusten perusteella suot ovat enimmäkseen turvekerrokseltaan ohuita ja luonnontilaltaan voimakkaasti muuttuneita, kuten selostuksessa todetaan. Hankealueen keskellä sijaitsee kuitenkin Tihosenjängä (50 ha), jossa turvetta on laajalti yli 2 m:n paksuudelta. Suo on määritetty luonnontilaluokkaan 4. Se vaikuttaa olevan alun perin soistunut ja umpeenkasvanut järvi, ja pohjalla saattaa olla myös liejuja. Hankealueella soiden pohjamaalajit vaihtelevat, moreenin lisäksi löytyy myös hiekkaa, hietaa, hiesua ja savea.

Karttapalvelusta https://gtkdata.gtk.fi/Turvevarojen_tilinpito/index.html löytyy yleistä tietoa alueen soista ja turvemaista, mm. turvekerroksen keskipaksuus, maatuneisuus sekä turvelajien ja suotyyppien suhteelliset osuudet. Tarkat pistekohtaiset turvepaksuudet ja turpeen alla olevat maalajit voivat olla hyödyllisiä tietoja alueen rakennusvaiheessa. Näitä tietoja voi tarvittaessa tilata GTK:lta.

Kaksi alustavaa voimalapaikkaa sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaan Honkamaan drumliinin alueelle (voimalapaikka 16) ja drumliinin itäosaan (voimalapaikka 17). GTK esittää, että näiden voimaloiden sijainteja harkittaisiin vielä, koska voimaloiden rakentaminen ja sähköasemalta vedettävien maakaapeleiden asennukset voivat vahingoittaa Honkamaan drumliinia merkittävästi.

25.5.2026

Sähkönsiirtoreittien molemmat toteutusvaihtoehdot sijoittuvat Viitakosken eteläpuolella Korkiamaan valtakunnallisesti melko arvokkaan moreenimuodostuman alueelle noin 760 m matkalla. Korkiamaan moreenimuodostuma kuuluu Kemin-Tornion drumliinikenttään. GTK suosittelee, että voimajohdon pylvää pyrittäisiin sijoittamaan siten, että ne aiheuttaisivat mahdollisimman vähän haittaa Korkiamaan moreenimuodostumalle.

Happamat sulfaattimaat ja kallioperän mustaliuskeet on kuvattu ympäristön nykytilan tarkastelussa GTK:n mielestä asianmukaisesti. Ohjelman mukaan happamien sulfaattimaiden maanrakennustöiden aikaiset vaikutukset maaperään tai vesistöihin arvioidaan YVA-selostuksessa. GTK pitää tärkeänä, että mustaliuskeet ja HaSu:t huomioidaan riittävin kartoituksin ja tutkimuksin ennen rakennus- ja asennustöiden aloittamista.

Paikkatietotyönä tehtävää arviointia (vaikutukset maa- ja kallioperään) ajatellen GTK korostaa, että sekä GTK:n mustaliuskeapaikkatiedot, että HaSu-kartat ovat yleismittakaavaisia, eikä niiden perusteella voida arvioida esiintymistä kiinteistötasolla. Myös kallioperä- ja maaperäkartojen tarkastelussa on syytä huomioida niiden mittakaava ja käyttötarkoitus.

Mustaliuskeaineistossa mustaliuskevyöhykkeet esitetään viivamaisena tasona, mutta todellisuudessa esiintymät saattavat poiketa muodoltaan tästä huomattavasti. Lentogeofysikaalisen aineiston uudelleen tarkastelulla voi olla mahdollista tarkentaa mustaliuskevyöhykkeen esiintymistä merkittävästi. Mustaliuskepitoista maaperää saattaa myös esiintyä varsin kaukana itse kallioperäesiintymästä ja vaikutusalueen laajuus (150 m) voi olla suhteessa tähän pieni. Tyypillisimmin mustaliusketta on jäätikön kerrostamassa moreenissa ja aineistojen/esiintymisen tarkastelussa kannattaa huomioida jäätikön virtaussuunnat. Mustaliuskeiden lisäksi on hyvä myös ottaa huomioon muut mahdollisesti runsaasti rikkiä sisältävät kivilajit.

Happaman sulfaattimaan tunnistuksessa on suositeltavaa hyödyntää ensisijaisesti hapetusmenetelmää (pH-inkubaatio). Mustaliuskepitoinen maaperä voidaan tunnistaa periaatteessa HaSu-tutkimusmenetelmin. Happoa tuottava kiviaines tunnistetaan kiviainekselle soveltuvien tunnistusmenetelmin. Kaivettujen HaSu-massojen osalta on suositeltavaa edistää niiden hyötykäyttöä soveltuvien neutralointi- /stabilointimenetelmin.

Tutkimusalueen maaperä sijoittuu Kemin metalliprovinssin (metalliprovinssi 5) alueelle, jossa luontaisesti maaperän koboltti-, kromi-, kupari-, nikkeli-, vanadiini- ja/tai sinkkipitoisuudet voivat olla suurempia kuin maaperässä suurimmassa osassa Suomea (GTK:n maaperän Taustapitoisuus-karttapalvelu <https://gtkdata.gtk.fi/tapir/>). Maaperän metallipitoisuudet voivat vaikuttaa hankkeen maanrakennus- ja maansiirtotöihin sekä hankkeessa käytettäviin maa-aineksiin. Näihin tietoihin perustuen GTK suosittelee

25.5.2026

tutkimusalueen maaperän geokemiallista taustapitoisuuskartoitusta ennen hankealueen rakennustöiden alkamista.

GTK:n tietokannoissa ei ole tällä hetkellä havaintoja kyseiseltä alueelta kartoitetuista rakennuskivi- tai kalliokiviaineskohteista. Alueen kallioista ja maaperästä on kuitenkin mahdollista saada käyttökelpoista kiviainesta tie- ja kenttärakenteisiin, varsinkin mafisesta tuffiitista ja tuffista, jos hankkeen toteuttamisessa pyritään maanrakennustöiden osalta massatasapainoon.

GTK:n kallioperäkartta-aineiston perusteella kallioperä koostuu pääosin fylliitistä, mafisesta tuffiitista ja tuffista, dolomiitista, grauvakasta ja mustaliuskeesta. Heti arviointiohjelman alueen luoteispuolella on laajahko mustaliuskevyöhyke. Fylliittisessä kallioperässä voi esiintyä kapeita mustaliuskealueita, jotka olisi huomioitava rakentamisvaiheessa, sillä ne saattavat sisältää paikoin maa-aineksen ja pohjaveden hapettumista aiheuttavia sulfideja.

Alueen keskiosan dolomiiteissa on paikoin nähtävissä Suomessa hyvin harvinaista stromatoliittirakennetta. Tuulivoima-alueen itäosassa sijaitsevat myös Kallio-Viita-Kallioahon arvokkaat kallioalueet, ja alustava tuulivoimalapaikka 22 sijoittuu Kallioviita-kallioalueen pohjoisosaan. GTK suosittelee, että kyseisen kallioalueen ja sen lähiympäristön stromatoliittirakenteiden sijainti selvitettäisiin tarkemmin ja voimalapaikka 22 sijoitettaisiin niin, ettei sen rakentaminen vahingoittaisi stromatoliittirakenteita.

POHJAVESI

Pohjaveden nykytilan tarkastelu on käsitelty arviointiohjelmassa tarkoituksenmukaisesti. Rakentamisen vaikutusta pohjaveden pinnankorkeuden mahdolliseen vaihteluun sekä virtausolosuhteiden muuttumiseen olisi hyvä selvittää. Toimittaessa happamien sulfaattimaiden esiintymisalueella on hyvin tärkeää, ettei pohjaveden pinnan laskiessa maa pääse hapettumaan ja muodosta rikkihappoa.

Arviointiohjelmasta ei käy ilmi, onko hankealueella lomarakennusten yhteydessä käytössä yksittäistalouksien talousvesikaivoja. GTK suosittelee, että hankealueella tehtäisiin maastotarkastelu mahdollisten talousvesikaivojen ja lähteiden sijainnista. Hankealueelta löytyvistä lähteistä ja talousvesikaivoista olisi hyvä tutkia veden laatu laajalla analyysivalikoimalla sekä pohjaveden pinnan korkeus ennen hankkeen rakennustöiden alkamista. GTK suosittelee myös tuulivoimalahankkeen rakennusaikana intensiivistä pohjavedenlaadun tarkkailua Tervolan energia ja vesi Oy:n Torniokummun, Keminmaan energia ja vesi Oy:n Paakkolanahon, Tornion vesi Oy:n Pahkamaan ja Hannumatinmaan sekä Meri-Lapin Vesi Oy:n Hannumatinmaan vedenottamoilla.

25.5.2026

Kokkolassa

Espoossa

Olli Breilin

Tuija Vähäkuopus

Johtaja, ympäristön kestävä käyttö

vs. Yksikön päällikkö, ympäristö-
ratkaisut

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This document contains 5 pages before this page

Dokumentet inneholder 5 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 5 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 5 sider før denne side

Detta dokument innehåller 5 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmitteckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

KOKOUSTIEDOT		
Aika	Tiistaina 12. päivänä toukokuuta 2026 kello 15.00 – 20:03	
Paikka	Kunnanvirasto, kunnanhallituksen kokoushuone	
OSALLISTUJAT		
Päätöksentekijät	Lampela Mikko Tasala Auli Hakala Arto Halttu Helena Aho Ari Arponen Tero Appelgrén Marjo Niskakoski Sanna Koutonen Susanna Pakisjärvi Jonna Hietala Janne Varonen Ilpo Tuokkola Mikael Vuorinen Jarno	Puheenjohtaja, poissa §:t 251, 252 I-varapuheenjohtaja Varajäsen II varapuheenjohtaja Jäsen, poissa §:t 251, 252, 264 Varajäsen, saapui klo 16.23, poistui klo 16.25 § 252 Jäsen, saapui klo 15.12 § 250, poissa §:t 251, 252 Jäsen Varajäsen, poissa §:t 251, 252, 255 Jäsen Varajäsen Jäsen Varajäsen Jäsen
Muut osallistujat	Trög Heli Lepojärvi Tommi Leinonen Annika Matinlassi Hannele Severinkangas Pertti	Valtuuston puheenjohtaja, poissa § 255, poistui klo 17.06 § 264, palasi klo 17.28 § 266 Valtuuston I varapuheenjohtaja, poistui klo 17.11 § 264, palasi klo 17.28 § 266, poistui klo 18.31 § 267 Valtuuston II varapuheenjohtaja Kunnanjohtaja, saapui klo 18.06 § 267, esittelijä §:t 268-280 Vs. kunnanjohtaja §:t 249-267, pöytäkirjanpitäjä
ALLEKIRJOITUKSET		
	Puheenjohtaja	Pöytäkirjanpitäjä
	Mikko Lampela	Pertti Severinkangas
ASIAT	§:t 249 - 280	
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS	Pöytäkirja tarkastetaan kunnanvirastolla maanantaina 18. päivänä toukokuuta 2026 kello 15.00	
Helena Halttu puh.joht. §:t 251, 252	Helena Halttu	Susanna Koutonen
PÖYTÄKIRJA YLEISESTI NÄHTÄVÄNÄ	Pöytäkirja julkaistaan yleisessä tietoverkossa 19.5.2026 osoitteessa https://keminmaa.tweb.fi	
Todistaa	Pöytäkirjanpitäjä	Pertti Severinkangas

249 §

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus sekä pöytäkirjan tarkastaminen

Valmistelija: hallintojohtaja Pertti Severinkangas, 040 541 6901

Kunnanhallitus on päätösvaltainen, kun saapuvilla on enemmän kuin puolet jäsenmäärästä.

Kunnanhallituksen kokoonpano on seuraava:

Varsinaiset jäsenet	Läsnä	Poissa	Varajäsenet	Läsnä	Poissa
Lampela Mikko, kh pj.	x		Arponen Raimo		
Tasala Auli, kh I vpj.		x	Hakala Arto	x	
Halttu Helena, kh II vpj.	x		Rautio Soili		
Aho Ari	x		Arponen Tero		
Appelgrén Marjo		x	Aalto Brenda		x
Niskakoski Sanna		x	Koutonen Susanna	x	
Pakisjärvi Jonna		x	Hietala Janne	x	
Varonen Ilpo		x	Tuokkola Mikael	x	
Vuorinen Jarno	x		Ravea Maria		
Trög Heli, kv pj.	x				
Lepojärvi Tommi, kv I vpj.	x				
Leinonen Annika, kv II vpj.	x				
Matinlassi Hannele, kunnanjohtaja		x			
Severinkangas Pertti, vs. kunnanjohtaja, pöytäkirjanpitäjä	x				

Kokouskutsu tulee lähettää, mikäli mahdollista vähintään 4 päivää ennen kokousta. Kokouskutsu on lähetetty kunnanhallituksen varsinaisille ja varajäsenille torstaina 7.5.2026.

Pöytäkirjaan tehtävät muutokset ja päätöksiin liittyvät kirjalliset eriävät mielipiteet tulee toimittaa pöytäkirjanpitäjälle maanantaina 18.5.2026 kello 12.00 mennessä. Tämän jälkeen pöytäkirja lähetetään pöytäkirjantarkastajille tarkistettavaksi ja hyväksyttäväksi.

Vs. kunnanjohtajan esitys:

Puheenjohtaja päättää todeta kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kunnanhallitus päättää valita pöytäkirjantarkastajiksi Marjo Appelgrénin ja Helena Haltun.

Tarkastus päätetään suorittaa kunnanvirastolla maanantaina 18. päivänä toukokuuta 2026 kello 15.00.

Kunnanhallituksen päätös:

Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kunnanhallitus valitsi pöytäkirjantarkastajiksi Helena Haltun ja Susanna Koutosen.

Tarkastus päätettiin suorittaa kunnanvirastolla maanantaina 18. päivänä toukokuuta 2026 kello 15.00.

D/329/14.04.01/2025

251 §

Lupa- ja valvontaviraston lausuntopyyntö Honkamaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, Keminmaa, Tornio

Valmistelija: vs. tekninen johtaja Hannu Juopperi, 040 731 4559

Lupa- ja valvontavirasto pyytää lausuntoa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta Honkamaan Tuulivoima Oy, Honkamaan tuulivoimahanke, Keminmaa, Tornio ja toimittamaan sen 28.5.2026 mennessä osoitteeseen kirjaamo@lvv.fi ja tiedoksi marja.anttonen@lvv.fi tai postitse osoitteeseen Lupa- ja valvontavirasto, PL 20, 13035 LVV. Lausunnossa pyydetään viittaamaan diaarinumeroon LVV- LVV-U/40873/2026.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma ympäristövaikutusten arvioinnin toteuttamisesta.

Lausunnossa pyydetään kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asioihin edustamanne viranomaistahon näkökulmasta:

- näkemyksenne hankkeen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista
- ympäristön nykytilan kuvauksen riittävyys ja suunniteltujen selvitysten kohdentuminen todennäköisesti merkittäviin vaikutuksiin
- suunniteltujen selvitysten yhteensovittamisen mahdollisuudet muihin menettelyihin
- hankkeen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja niihin rinnastettavat päätökset

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on nähtävillä sähköisesti ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/honkamaa-tuulivoima-YVA

Lupa- ja valvontavirasto pyytää huomioimaan, ettei annettavassa lausunnossa ole kyse maksullisesta asiantuntijalausunnosta, vaan maksuttomasta laillisuus- ja yleisen edun mukaisesta kuulemisesta.

Lupa- ja valvontavirasto toimii YVA-menettelyssä yhteysviranomaisena

Keminmaan kunnan lausunto liitteenä.

Liitteenä Tietoa hankkeesta Honkamaan tuulivoimahanke, Keminmaa, Tornio
Liitteenä Keminmaan kunnan lausunto, Honkamaa, YVA-ohjelma

Vs. kunnanjohtajan esitys:

Kunnanhallitus päättää antaa liitteenä olevan lausunnon.

Kunnanhallituksen päätös:

Ari Aho, Marjo Appelgrén Mikko Lampela jääväsiivä itsensä tämän pykälän käsittelyn ajaksi (intressijäävi)

Susanna Koutonen jääväsiivä itsensä tämän pykälän käsittelyn ajaksi (yhteisöjäävi).

Helena Halttu siirtyi kokouksen puheenjohtajaksi.

Esitys hyväksyttiin.

Pykälä tarkistettiin kokouksessa.

Honkamaan tuulivoimahanke, Keminmaa, Tornio

Noin 3 500 hehtaarin laajuiselle alueelle suunnitellaan enintään 25 tuulivoimalan rakentamista. Hanke sijoittuu Keminmaan kunnan pohjoisosaan noin 17 kilometriä kunnan keskustaajamasta pohjoiseen. Hankkeen sähkönsiirtoyhteydet sijoittuvat lisäksi Tornion kaupungin alueelle. Tuulivoimala-alueen etäisyys Tornion kaupungin itärajasta on noin 1 kilometri ja alue rajautuu osittain Tervolan kunnan etelärajaan. Etäisyys Ruotsin valtakunnanrajalle on noin 20 kilometriä.

Hankkeen tila

Tila: Vireillä

Alueet: Keminmaa, Tornio

Vaikuta nyt: Tähän hankkeeseen voit vaikuttaa juuri nyt. Mielipiteitä voi esittää 28.5.2026 saakka.

Aihealue: Tuulivoima, Tuulivoimalahankkeet, Energiantuotanto

Hankkeen kuvaus

Hanke sijoittuu Keminmaan kunnan pohjoisosaan noin 17 kilometriä kunnan keskustaajamasta pohjoiseen. Hankkeen sähkönsiirtoyhteydet sijoittuvat lisäksi Tornion kaupungin alueelle. Tuulivoimala-alueen etäisyys Tornion kaupungin itärajasta on noin 1 kilometri ja alue rajautuu osittain Tervolan kunnan etelärajaan. Etäisyys Ruotsin valtakunnanrajalle on noin 20 kilometriä.

Noin 3 500 hehtaarin laajuiselle alueelle suunnitellaan enintään 25 tuulivoimalan rakentamista. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä, yksik-

Köteho 8–12 MW ja kokonaisteho enintään 300 MW. Hanke liitetään valtakunnan Kunnanhallitus 12.05.2026 / 251 verkkoon uudella 9,8 kilometrin pituisella 400 kV:n voimajohdolla, jonka liittymispiste on Tornion kaupungin itäosassa sijaitsevalla Viitajärven sähköasemalla tai 11,5 kilometrin pituisella 110 kV:n tai 400 kV:n voimajohdolla, jonka liittymispiste on Keminmaan kunnan länsiosassa sijaitsevalla Keminmaan sähköasemalla.

Hankkeen vaihtoehdot

YVA-menettelyssä arvioitavat vaihtoehdot:

- **VE0:** Hanketta ei toteuteta.
- **VE1:** Hankealueelle rakennetaan enintään 25 yksikköteholtaan 8–12 MW tuulivoimalaa

Sähkönsiirto:

- **SVE1:** Rakennetaan 400 kV:n voimajohto Fingridin Viitajärven sähköasemalle Tornioon. Sähkönsiirtoreitti kulkee tuulivoima-alueen sähköasemalta lounaaseen, josta reitti kääntyy etelään olemassa olevan Fingridin Petäjäskoski–Viitajärvi 400 kV:n voimajohdon rinnalle kääntyen Viitajärven kohdalla länteen Viitajärven sähköasemalle. Reitin pituus on yhteensä 9,8 km, josta uutta johtokäytävää on noin 2,7 km.
- **SVE2:** Rakennetaan 110 tai 400 kV:n voimajohto Fingridin Keminmaan sähköasemalle. Sähkönsiirtoreitti kulkee tuulivoima-alueen sähköasemalta lounaaseen, josta reitti kääntyy etelään, ja sijoittuu olemassa olevan Fingridin Petäjäskoski–Viitajärvi 400 kV:n voimajohdon rinnalle. Viitajärven kohdalla reitti jatkuu etelään olemassa olevien Fingridin Djuptjärn–Keminmaa 400 kV:n, Keminmaa–Pikkarala 400 kV:n ja Viitajärvi–Keminmaa 400 kV:n voimajohtojen rinnalla Keminmaan sähköasemalle. Reitin pituus on yhteensä 11,5 km, josta uutta johtokäytävää on noin 2,7 km.

YVA-menettelyn aikataulu (täydentyy menettelyn edetessä):

- YVA-ohjelma nähtävillä 29.4.2026–28.5.2026

Arviointiohjelma

Kunnanhallitus 12.05.2026 / 251

- **Arviointiohjelma, Honkamaan tuulivoimahanke, Keminmaa, Tornio (pdf, 17.23 Mt)**
- **Liite 1a. Natura-selvitys: Kirvesaapa, Honkamaan tuulivoimahanke, Keminmaa, Tornio (pdf, 1.11 Mt)**
- Liite 1b. Natura-selvitys: Kirvesaapa (vain viranomaiskäyttöön), Honkamaan tuulivoimahanke, Keminmaa, Tornio
- **Liite 2a. Natura-selvitys: Kilsiaapa-Ristivuoma, Honkamaan tuulivoimahanke, Keminmaa, Tornio (pdf, 1.32 Mt)**
- Liite 2b. Natura-selvitys: Kilsiaapa-Ristivuoma (vain viranomaiskäyttöön), Honkamaan tuulivoimahanke, Keminmaa, Tornio
- **Liite 3a. Natura-selvitys: Martimoaapa-Lumiaapa-Penikat, Honkamaan tuulivoimahanke, Keminmaa, Tornio (pdf, 1.25 Mt)**
- Liite 3b. Natura-selvitys: Martimoaapa-Lumiaapa-Penikat (vain viranomaiskäyttöön), Honkamaan tuulivoimahanke, Keminmaa, Tornio
- **Liite 4a. Natura-selvitys: Suuripää, Honkamaan tuulivoimahanke, Keminmaa, Tornio (pdf, 1.16 Mt)**
- Liite 4b. Natura-selvitys: Suuripää (vain viranomaiskäyttöön), Honkamaan tuulivoimahanke, Keminmaa, Tornio
- Liite 5. Linnusto – salassa pidettävät tiedot (vain viranomaiskäyttöön), Honkamaan tuulivoimahanke, Keminmaa, Tornio
- Liite 6. Luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajit – salassa pidettävät tiedot (vain viranomaiskäyttöön), Honkamaan tuulivoimahanke, Keminmaa, Tornio
- **Arviointiohjelman tiivistelmä Ruotsiksi, Honkamaan tuulivoimahanke, Keminmaa, Tornio (pdf, 2.87 Mt)**
- **Kuulutus arviointiohjelmasta, Honkamaan tuulivoimahanke, Keminmaa, Tornio (pdf, 107.29 kt)**
- **Lausuntopyyntö arviointiohjelmasta, Honkamaan tuulivoima, Keminmaa, Tornio (pdf, 99.39 kt)**

Arviointiohjelman paperiversio on luettavissa 29.4.2026–28.5.2026 vaikutusalueen

kuntien toimipaikoissa niiden aukioloaikojen puitteissa:
Kunnanhallitus 12.05.2026 / 251

- Keminmaan kunnanvirastolla (Kunnantie 3, 94400 Keminmaa)
- Keminmaan kirjastossa (Väylätie 6, 94400 Keminmaa)
- Tornion kaupungintalolla (Suensaarenkatu 4, 95400 Tornio)
- Tornion pääkirjastossa (Torikatu 2, 95400 Tornio)
- Tervolan kunnanvirastolla (Keskustie 81, 95300 Tervola) ja
- Tervolan kunnankirjastossa (Paasilinnan puistotie 1, 95300 Tervola)

Yleisötilaisuus

Hankkeen ja arviointiohjelman kaikille avoin esittelytilaisuus pidetään maanantaina 11.5.2026 kello 18.00–20.00 Pohjanrannan juhlahuoneistossa (Pohjantie 23, 95310 Liedakkala). Tilaisuudessa on kahvitarjoilu kello 17.00 alkaen. Tilaisuudessa on ruotsinkielinen tulkkaus. Tilaisuuteen voi osallistua myös etäyhteydellä.

Osallistumislinkki yleisötilaisuuteen:

- [Liity kokoukseen tästä linkistä](#) ↗

Mielipiteet

YVA-ohjelmasta voi esittää kirjallisia mielipiteitä 29.4.2026–28.5.2026. Lausunnot ja mielipiteet tulee toimittaa viimeistään 28.5.2026 osoitteeseen:

- Sähköpostilla: kirjaamo@lvv.fi tai
- Postitse: Lupa- ja valvontavirasto, PL 20, 13035 LVV
- Viitteeksi LVV-U/40873/2026

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on nähtävillä kuukauden kuluessa lausunnon antamiseen ja mielipiteiden esittämiseen varatun määräajan päättymisestä ympäristöhallinnon verkkosivulla osoitteessa www.ymparisto.fi/honkamaa-tuulivoima-YVA.

Kansainvälinen kuuleminen

Hankkeen suunnitteluun sovelletaan YK:n Euroopan talouskomission yleissopimusta valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista (Espoon so-

pimus), jonka perusteella ruotsalaisilla on mahdollisuus esittää mielipiteitä en-
Kunnanhallitus 12.05.2026 / 251
nen kaikkea niiltä osin, kun ympäristö-vaikutusten voidaan katsoa koskevan
Ruotsia. Suomessa kuulemisesta vastaa Suomen ympäristökeskus ja Ruotsissa
Naturvårdsverket.

Katso myös:

Hankkeiden ympäristövaikutusten arviointimenettely YVA

Tämän sivun lyhytosoite on www.ymparisto.fi/honkamaa-tuulivoima-YVA

Hankkeen yhteystiedot (laatikossa, joka avautuu +merkistää)

Hankkeen yhteystiedot

Julkaistu 29.4.2026

Julkaisija

Lupa- ja valvontavirasto

Tulosta sivu

Anna palautetta

Lausunto Honkamaan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta

Keminmaan kunta antaa seuraavan lausunnon koskien Honkamaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa.

Hankkeessa suunnitellaan enintään 25 tuulivoimalan rakentamista Keminmaan kunnan pohjoisosaan noin 17 km kunnan keskustaajamasta pohjoiseen. Hankealueen laajuus on noin 3 500 ha, ja yksittäisten voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Sähkönsiirtoratkaisut ulottuvat myös Tornion kaupungin alueelle.

Yleiset huomiot

Keminmaan kunta pitää uusiutuvan energian tuotannon lisäämistä ja tuulivoimahankkeiden edistämistä tärkeänä osana ilmasto- ja energiapolitiikkaa. Honkamaan hanke on kokoluokaltaan merkittävä ja sijoittuu kokonaisuudessaan Keminmaan kunnan alueelle, mikä korostaa kunnan roolia hankkeen jatkosuunnittelussa.

YVA-ohjelma antaa pääosin hyvän yleiskuvan arvioitavista vaikutuksista ja suunnitelluista selvityksistä. Kunta katsoo kuitenkin, että vaikutusten arvioinnin rajauksia ja tarkastelujen tasoa tulee joiltakin osin täsmentää jatkovaiheessa.

Maankäyttö ja kaavoitus

Hanke sijoittuu Keminmaan kunnan alueelle, mikä edellyttää tiivistä yhteensovittamista kunnan maankäytön suunnittelun kanssa.

Kunta korostaa, että:

- YVA-menettelyn ja osayleiskaavoituksen tulee edetä rinnakkain ja vuorovaikutteisesti
- Vaikutukset nykyiseen ja suunniteltuun maankäyttöön tulee arvioida kattavasti
- Erityistä huomiota tulee kiinnittää asutukseen, vapaa-ajan asumiseen sekä virkistyskäyttöön

Maisema ja yhteisvaikutukset

Hankkeen voimalamäärä ja korkeus tekevät siitä maisemallisesti merkittävän.

Keminmaan kunta katsoo, että:

- Näkemäalueanalyysit tulee ulottaa riittävän laajalle alueelle
- Vaikutukset arvokkaisiin maisema-alueisiin tulee tunnistaa
- Yhteisvaikutukset muiden lähialueen tuulivoimahankkeiden kanssa tulee arvioida systemaattisesti

Sähkönsiirto

Sähkönsiirron vaikutukset ovat keskeinen osa hankkeen kokonaisvaikutuksia.

Kunta korostaa, että:

- Olemassa olevien johtokäytävien hyödyntämistä tulee ensisijaisesti tarkastella
- Uusien johtoreittien vaikutukset maisemaan, luontoon ja maankäyttöön tulee arvioida huolellisesti
- Vaikutukset asutukseen ja virkistysalueisiin tulee tunnistaa riittävällä tarkkuudella

Luontoarvot ja linnusto

Hankealueen laajuuden vuoksi vaikutukset luontoon ja linnustoon voivat olla merkittäviä.

Kunta pitää tärkeänä, että:

- Linnustoselvitykset kattavat muuttolinnut ja petolinnut

- Vaikutukset arvokkaisiin luontokohteisiin ja ekologisiin yhteyksiin arvioidaan
- Rakentamisen aikaiset vaikutukset huomioidaan

Melu, välike ja ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Keminmaan kunta korostaa, että:

- Melu- ja väkemaalinnukset tulee laatia realistisilla lähtöarvoilla
- Vaikutukset yksittäisiin asuin- ja lomarakennuksiin tulee tunnistaa
- Tarvittaessa tulee esittää lieventämistoimenpiteitä

Poronhoito ja elinkeinot

Tuulivoima-alue rajautuu pohjoisessa/koillisessa Lapin poronhoitoalueen etelärajaan, mutta ei sijoitu poronhoitoalueelle. Alueen pohjois-/koillisosa rajautuu Palojärven paliskunnan hallinnolliseen alueeseen. Vaikutuksia poronhoitoalueelle voi kuitenkin syntyä, joten Keminmaan Kunta katsoo, että:

- Vaikutukset poronhoitoon tulee arvioida kokonaisuutena
- Yhteistyö paliskuntien kanssa tulee varmistaa
- Myös muut elinkeinovaikutukset tulee huomioida (metsätalous, virkistyskäyttö)

Johtopäätökset

Keminmaan kunta katsoo, että Honkamaan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelma muodostaa pääosin riittävän perustan ympäristövaikutusten arvioinnille.

Kunta pitää kuitenkin tärkeänä, että jatkoselvityksissä:

- Maankäytölliset vaikutukset arvioidaan tiiviissä yhteistyössä kunnan kanssa
- Maisema- ja yhteisvaikutuksia tarkennetaan
- Sähkönsiirron vaihtoehtoja vertaillaan selkeästi
- Luontoarvojen ja poronhoidon edellytysten turvaaminen varmistetaan

MUUTOKSENHAKUOHJE

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee kuntalain 136 §:n mukaan valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Pöytäkirjan pykälät: 251

Hallintolainkäyttölain 5 §:n/muun lainsäädännön perusteella seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla

Pöytäkirjan pykälät ja valituskiellon perusteet:

Viranhaltija ei saa valittamalla hakea muutosta viranomaisen päätökseen kunnallisen virkaehtosopimuslain 2 §:ssä tarkoitetussa asiassa eikä saattaa sitä oikaisuvaatimuksin tai hallintoriita-asiana ratkaistavaksi, jos hänellä taikka viranhaltijayhdistyksellä on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa. Em. sovelletaan vain viranhaltijaan, joka on jäsenenä sellaisessa viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa, tai sen alayhdistyksessä.

Pöytäkirjan pykälät:

OIKAISUVAATIMUSOHJE

Oikaisuvaatimusoikeus

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*) sekä kunnan jäsen.

Pöytäkirjan pykälät:**Oikaisuvaatimusviranomainen ja yhteystiedot**

Oikaisuvaatimusviranomainen:	Keminmaan kunnanhallitus
Postiosoite/käyntiosoite:	Kunnantie 3, 94400 Keminmaa
Sähköpostiosoite:	kunta@keminmaa.fi
Puhelin:	040 846 3345
Virka-aika:	kello 8.00 – 15.45

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa *asianosaisen* katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköposti-osoite.

Oikaisuvaatimuksen maksu

Oikaisuvaatimuskäsittely on maksutonta.

VALITUSOSOITUS**Valitusoikeus**

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksella vain se, joka on tehnyt alkupe-
räistä päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen. Mikäli alkuperäinen päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa tähän
päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksella myös: se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai
etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä kunnan jäsen.

Pöytäkirjan pykälät:**Valitusviranomainen ja yhteystiedot**

Valituksen voi tehdä ensisijaisesti hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

- Sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetun lain 2 §:n mukaan lakia sovelletaan asian sähköiseen vireillepa-
noon tuomioistuinasiassa. Lain 11 §:n mukaan viranomaiselle toimitetun sähköisen asiakirjan katsotaan saapuneen määrä-
ajassa, jos asiakirja saapuu viimeistään määräajan viimeisen päivän aikana laissa tarkoitettulla tavalla.
- Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 15 §:n mukaan valituksessa on yhteystietojen lisäksi ilmoitettava myös
sähköinen tai muu mahdollinen osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan toimittaa (prosessiosoite). Lisäksi
on ilmoitettava valittajan henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus. Valituksen tai muun asiakirjan toimittaminen hallinto- ja
erityistuomioistuinten sähköiseen asiointipalveluun katsotaan ilmoitukseksi sähköisen asiointipalvelun käyttämisestä pro-
sessiosoitteena. Sähköistä asiointipalvelua käytettäessä erillistä prosessiosoitteen ilmoittamista ei tarvita.

Valitusviranomainen: Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu
Käyntiosoite: Torikatu 34-40, Oulu

Sähköpostiosoite: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi
Telefax: 029 56 42841
Puhelinvaihe: 029 56 42800

Valitusaika

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan
päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä.
Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kol-
mantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä
tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului-
tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä,
- päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Valitusosoituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

- 1) päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös);
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset);
- 3) vaatimusten perustelut;
- 4) mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asia-
mies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä
hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan
lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita,
mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä:

- 1) valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- 2) selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
- 3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään.

Erityislainsäädännössä mainituista asioista (mm. hankinta-asiat) muutoksenhakuohjeet annetaan erikseen.

25.05.2026

Pöytäkirjanro

90 038

Vastaanottaja

Lupa- ja Valvontavirasto
LVV-U/40873/2026
PL 20
13035 LVV

Kohde

TUULIVOIMA: Honkamaa
LAPHA/10835/07.01.06/2025
Honkamaa
95325 PAAKKOLA

Kohteen tiedot**Osapuolet**

Honkamaan Tuulivoima Oy (3393448-3)
c/o Fortum Power and Heat Oy
PL 100 (Keilalahdentie 2-4)
00048 FORTUM

Toiminnan harjoittaja

Honkamaan Tuulivoima Oy (3393448-3)

Lausunto**Huomautukset:**

- 1) Pelastuslaitoksella ei ole huomautettavaa Honkamaan tuulivoimahankkeen arviointimenettelyyn.
- 2) Pelastuslaitos antaa erillisestä lausuntopyynnöstä lausunnon koskien hankkeen rakenteellisen paloturvallisuuden suunnitteluratkaisuja, kun hanke on edennyt rakennuslupavaiheeseen.

Paloinsinööri
Juha Rintala

Jakelu

Lupa- ja valvontavirasto
Pelastuslaitos, arkisto

Lupa ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Lausuntopyyntö 29.4.2026 (LVV-U/40873/2026)

Honkamaan Tuulivoima Oy, Honkamaan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelma, Keminmaa

Lupa ja valvontavirasto on pyytänyt Lapin elinvoimakeskuksen liikenneosaston lausuntoa Honkamaan tuulivoimahankkeen YVA -ohjelmasta.

Liikenneosaston maantieliikennettä koskeva lausunto

Elinvoimakeskuksen liikenneosasto katsoo, että maantieliikenteen nykytilannekuvaus ja kuvaus erikoiskuljetusreiteistä ovat riittäviä.

Vaikutukset maantieliikenteeseen

Liikenneosasto katsoo, että hankkeen liikennevaikutuksien arviointimenettely on esitetty riittävällä tavalla ja laajuudella. Hankkeen edellyttämät liikennettä koskevat luvat ja niihin rinnastettavat päätökset on tunnistettu.

Liikenneosasto pyytää maantieliikenteen arvioinnissa otettavaksi huomioon seuraavat tarkentavat ohjeet:

Liikennevaikutukset tulee selvittää erikseen hankkeen rakentamisen, toiminnan ja toiminnan lopettamisen ajalta.

Pääpaino maantieliikennevaikutusten arvioinnissa tulee olla hankkeen rakentamisen aikaisissa liikenneturvallisuuteen, liikenteen sujuvuuteen ja teiden kuntoon liittyvissä vaikutuksissa. Kuljetusreiteillä sijaitsevien siltojen kantavuudet sekä kelirikkorajoitukset tulee huomioida. Rakentamisen aikaisten liikennemäärien arvioinnissa on syytä huomioida myös tyhjänä ajo, ajojen säännöllisyys ja mahdolliset liikennehuiput. Liikennevaikutuksissa tulee selvittää kuljetusreitit selkeästi kaikille eri tarpeille sekä alueen sisäinen ajo.

Mikäli tarkat kuljetusreitit eivät ole tiedossa arviointiselostusta laadittaessa, tulee arviointi tehdä eri vaihtoehtojen osalta sillä tarkkuudella, kun se on käytettävissä olevin tiedoin mahdollista.

Liikenneosaston näkemyksen mukaan erityiskuljetusreittien osalta on esitettävä reitit ja vaikutukset koko maantieverkoston osalta satamasta saakka ja esitys on havainnollistettava selkeillä kartoilla.

Liikenteen osalta tulee arvioida melu-, päästö- ja värinähaitat. Liikennevaikutusten arvioinnin yhteydessä kuljetusreittien varrella sijaitsevat mahdolliset häiriintyvät kohteet tulee selvittää.

Hankealueelle johtavien teiden ja kuljetusreittien osalta arviointiselostuksessa tulee arvioida vaikutuksia teiden varsilla olevan asutuksen näkökulmasta.

Liikennevaikutusten arvioinnissa tulee huomioida yhteisvaikutukset muiden lähialueelle sijoittuvien hankkeiden kanssa.

Arviointiselostuksessa tulee arvioida myös hankkeen sähkösiirron aiheuttamat vaikutukset liikenteen ja maanteiden osalta ottaen huomioon mm. mahdollisten erikoiskuljetusreittien vaikutus voimajohtojen sijoittamiseen.

Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintäänkin Liikennevirasto tuulivoimaohjeen (8/2012) suositusten mukaisesti.

Suunnittelussa on huomioitava sähkösiirtoreitin ja voimajohdon osalta Liikenneviraston **"Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohje (Liikenneviraston ohjeita 3/2018)**. Suunnittelussa tulee huomioida, etteivät voimajohdon pylvää estä tai haittaa maanteiden käyttöä. Kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteista annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa **Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018)**. Ohjetta tulee noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevan johdon rinnalle.

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Asian on esitellyt ympäristövastaava Tarmo Oikarinen ja ratkaissut yksikön päällikkö Juha Tapio.

Tämä asiakirja LAP/2272/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAP/2272/2026 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Tapio Juha 27.05.2026 15:27

Esittelijä Oikarinen Tarmo 28.05.2026 07:20

27.5.2026

135/11.00.02/2026

kirjaamo@lvv.fi

Viite: Lausuntopyyntö 29.4.2026 (LVV-U/40873/2026)

Honkamaan Tuulivoima Oy:n Honkamaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma, Keminmaa, Tornio

Hankkeen kuvaus

Hanke sijoittuu Keminmaan kunnan pohjoisosaan noin 17 kilometriä kunnan keskustaajamasta pohjoiseen. Hankkeen sähkönsiirtoyhteydet sijoittuvat lisäksi Tornion kaupungin alueelle. Tuulivoimala-alueen etäisyys Tornion kaupungin itärajasta on noin 1 kilometri ja alue rajautuu osittain Tervolan kunnan etelärajaan. Etäisyys Ruotsin valtakunnanrajalle on noin 20 kilometriä.

Noin 3 500 hehtaarin laajuiselle alueelle suunnitellaan enintään 25 tuulivoimalan rakentamista. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä, yksikköteho 8–12 MW ja kokonaisteho enintään 300 MW. Hanke liitetään valtakunnan verkkoon uudella 9,8 kilometrin pituisella 400 kV:n voimajohtolla, jonka liittymispiste on Tornion kaupungin itäosassa sijaitsevalla Viitajärven sähköasemalla tai 11,5 kilometrin pituisella 110 kV:n tai 400 kV:n voimajohtolla, jonka liittymispiste on Keminmaan kunnan länsiosassa sijaitsevalla Keminmaan sähköasemalla.

YVA-menettelyssä arvioitavat vaihtoehdot:

- **VE0:** Hanketta ei toteuteta.
- **VE1:** Hankealueelle rakennetaan enintään 25 yksikköteholtaan 8–12 MW tuulivoimalaa

Sähkönsiirron osalta arvioitavat vaihtoehdot:

- **SVE1:** Rakennetaan 400 kV:n voimajohto Fingridin Viitajärven sähköasemalle Tornioon. Sähkönsiirto reitti kulkee tuulivoima-alueen sähköasemalta lounaaseen, josta reitti kääntyy etelään olemassa olevan Fingridin Petäjäskoski–Viitajärvi 400 kV:n voimajohtoon rinnalle kääntyen Viitajärven kohdalla länteen Viitajärven sähköasemalle. Reitin pituus on yhteensä 9,8 km, josta uutta johtokäytävää on noin 2,7 km.
- **SVE2:** Rakennetaan 110 tai 400 kV:n voimajohto Fingridin Keminmaan sähköasemalle. Sähkönsiirto reitti kulkee tuulivoima-alueen sähköasemalta lounaaseen, josta reitti kääntyy etelään, ja sijoittuu olemassa olevan Fingridin Petäjäskoski–Viitajärvi 400 kV:n voimajohtoon rinnalle. Viitajärven kohdalla reitti jatkuu etelään olemassa olevien Fingridin Djuptjärn–Keminmaa 400 kV:n, Keminmaa–Pikkarala 400 kV:n ja Viitajärvi–Keminmaa 400 kV:n voimajohtojen rinnalla Keminmaan sähköasemalle. Reitin pituus on yhteensä 11,5 km, josta uutta johtokäytävää on noin 2,7 km.

Honkamaan tuulivoima-alueelle rakennetaan enintään 25 tuulivoimalaa. YVA-ohjelmavaiheessa toteutusvaihtoehtoja on tunnistettu vain yksi, koska hankkeessa vastaavalla ei ole ollut käytettävissä riittävästi selvitystietoa hankealueelta muodostaakseen muita YVA-asetuksen (277/2017) 3 §:n tarkoittamia kohtuullisia ja varteenotettavia vaihtoehtoja. YVA-menettelyä varten tehtävien selvitysten myötä tieto hankealueen erityisominaisuuksista lisääntyy, jolloin YVA-selostukseen muodostetaan vähintään kaksi toteutusvaihtoehtoa (VE1, VE2). Lisäksi tarkastellaan hankkeen toteuttamatta jättämistä (VE0).

Suhde maakuntakaavaan

Hankealue sijaitsee 19.2.2014 vahvistetun Länsi-Lapin maakuntakaavan maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (M 4508). Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin.

Hankealueelle sijoittuu osittain kaksi arvokasta harjualueutta tai muuta geologista muodostumaa ja osittain kolme tärkeää tai vedenhankintaan soveltuvaa pohjavesialuetta. Aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, että pohjaveden laatu ja määrä eivät niiden vaikutuksesta heikkene.

Hankealueelle sijoittuu osittain turvetuotannon suunnitteluun soveltuvat alueet Kukkosenjänkkä (eot 2756) ja Pesämaanjätkä (eot 2757). Merkinnällä osoitetaan alueita, joilla on tutkittuja turvevaroja. Soiden luonnontilaiset tai luonnontilaisten kaltaiset osat tulee jättää tuotannon ulkopuolella. Turvetuotantoalueiden käyttöönoton suunnittelussa ja ajoittamisessa on otettava huomioon tuotantoalueiden yhteisvaikutus vesistöihin ja pohjavesiin. Turvetuotantoa suunniteltaessa on otettava huomioon toiminnan vaikutukset alapuolisen vesistön tilaan ja pohjavesiin sekä pyrittävä lieventämään haitallisia vaikutuksia. Turvetuotantoalueen jälkikäyttöä suunniteltaessa poronhoitoalueella tulee turvata alueen poronhoidon edellytykset.

Hankealue sijoittuu osittain tuulivoimatuotannon suunnitteluun soveltuvalla alueella Viitakoski-Laajapalo (tv1 2374). Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittäviä tuulivoimatuotannon suunnitteluun soveltuvia alueita. Tuulivoimalat tulee sijoittaa keskitetysti usean tuulivoimalan muodostamiin ryhmiin ja niin lähelle toisiaan kuin se energiatuotannon taloudellisuus huomioiden on mahdollista. Poronhoitoalueella alueen käyttöä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon alueen poronhoidon edellytykset.

Hankealue sivuaa maa-ainesten ottoaluetta/-kohdetta Haapamaa (EO 2587). Merkinnällä osoitetaan alueita soran tai muiden maa-ainesten ottoa varten. Kohdekohtaisen suunnittelumääräyksen mukaan *Maa-aineisten ottamistoimintaa suunniteltaessa on otettava huomioon alueen sijainti pohjavesialueella. Toiminta on suunniteltava siten, että pohjaveden määrä ja laatu ei heikkene.*

Hankealue sivuaa maaseudun kehittämisen kohdealuetta Kemijokivarsi (mk 8038). Merkinnällä osoitetaan maaseutuvyöhykkeitä, joihin kohdistuu alueidenkäytöllisiä kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista. Alueella tulee säilyttää ja kehittää monipuolisesti maaseudun elinkeinoja, palveluja, asutusta ja kulttuuriympäristöä. Pysyvän asutuksen sijoittumista tulee edistää olemassa olevaa rakennetta täydentäen.

Hankealue sijoittuu Barentsin käytävälle. Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti tärkeä kansainvälinen liikennekäytävä. Barentsin käytävää kehitetään kansainvälisenä liikennekäytävänä, jonka maankäytön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen, liikenteen ja matkailun palveluihin, liikenneympäristön laatuun sekä luonnon-, maiseman- ja kulttuuriympäristöarvoihin. **Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon korkealuokkaisen maantien ja rautatien, lentoliikenteen sekä energia- ja tietoliikennejohtojen tilavaraukset ja rajoitukset ympäröivälle maankäytölle.**

Hankealue sijoittuu joukkoliikenteen kehittämiskäytävän/yhteystarpeen alueelle. Merkinnällä osoitetaan joukkoliikenteen kehittämiseen liittyvät yhteystarpeet. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee parantaa joukkoliikenteen saavutettavuutta sekä varata riittävät alueet vaihtoliikenteeseen ja pysäköintiin.

Hankealueen halki kulkee valtatie 4, joka on maakuntakaavassa osoitettu merkittävästi parannettavana tienä. Lisäksi hankealueen halki kulkee moottorikelkkailureitin yhteystarve.

Hankealue rajautuu paikoittain poronhoitoalueen rajaan ja paliskunnan rajaan. Merkinnällä osoitetaan paliskuntien välinen raja tai esteita. Moottorikelkkailu- ja ulkoilureitit tulee suunnitella niin, että ne risteävät mahdollisimman harvoissa kohdissa paliskunnan esteiden tai muun pysyvän poroaidan kuten työ- ja laidunkiertaidan ja että porojen kulku aidan läpi reitin kohdalta pyritään estämään.

Hankealueen länsiosa rajautuu osittain maakuntakaavassa osoitettuun voimajohtoon.

Hankealueen läheisyyteen sijoittuu maakuntakaavassa osoitetut kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeät alueet/kohteet Kemijoen jokivarsiasutus ja kirkkomaisemat (ma 8145) ja Kemijokivarren vanha asutus (ma 8128). Alueen suunnittelussa on turvattava merkittävien kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen. Lisäksi lähialueelle sijoittuu rakennussuojelukohde Lapin uitto- ja savottatukikohdat: Taivalkosken uittotukikohta (SR 3106). Merkinnällä osoitetaan kirkkolailla, rakennusperinnön suojelemisesta annetulla lailla tai maankäyttö- ja rakennuslain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita tai kohteita. Suunnittelussa on turvattava kohteen/alueen kulttuurihistorialliset arvot. Uudis- ja lisärakentaminen tulee sopeuttaa sijainniltaan, mittakaavaltaan ja rakennustavaltaan arvokkaaseen rakennuskantaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön.

Hankealueen vaikutusalueelle sijoittuvat keskuskylät Arpela (at 326), Paakkola (at 308), Yli-Paakkola (at 206), Törmä (at 321) ja Maula (at 320). Merkinnällä osoitetaan alueita, joilla pyritään säilyttämään tai joille suunnitellaan maaseudun peruspalveluita ja joita voidaan pitää sopivina rakentamisalueina. Alueella tulee säilyttää ja kehittää monipuolisesti maaseudun elinkeinoja, palveluja, asutusta ja kulttuuriympäristöä.

Hankkeen sähkönsiirtoreittivaihtoehdot kulkevat maakuntakaavan maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (M 4508), kulkevat halki kahden arvokkaan harjualueen tai muun geologisen muodostuman ja ylittävät maakuntakaavassa osoitetun ulkoilureitin. Reitit kulkevat suurilta osin maakuntakaavassa osoitetun voimajohdon rinnalla. Sähkönsiirtovaihtoehto SVE2 ylittää maakuntakaavassa osoitetun voimajohdon ja voimajohto, uusi merkinnän ja kulkee niiden rinnalla energiahuollon kohteeseen Keminmaan sähköasema (EN 2285). Merkinnällä osoitetaan energiahuoltoa palvelevia laitoksia tai rakenteita, kuten voimaloita ja suurmuuntamoalueita varten varattuja alueita. Sähkönsiirtovaihtoehto SVE1 ylittää maakuntakaavassa osoitetun voimajohdon ja voimajohto, uusi merkinnän ja kääntyy länteen toisen voimajohdon ja voimajohto, uusi merkinnän rinnalla.

Länsi-Lapin maakuntakaavassa on lisäksi annettu koko maakuntakaava-aluetta koskevia suunnittelumääräyksiä muun muassa poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytöllisten toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamisesta, arvokkaiden luonnon- ja kulttuuriympäristöjen huomioimisesta sekä tuulivoimaloiden sijoitteluun ja niiden tutka- ja radioyhteysvaikutuksiin sekä lentoesteiden korkeusrajoituksiin liittyen.

Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvityksessä 2023–2024 on tunnistettu maakunnallisesti merkittäviä potentiaalisia tuulivoima-alueita sekä näihin liittyviä mahdollisia vaikutuksia maakunta- ja kuntakaavoituksen tueksi. Selvityksessä tunnistettiin Lapin maakunnan alueelta yhteensä 48 potentiaalista tuulivoima-aluetta. Aurinkovoiman soveltuvuusmallinnuksen perusteella aurinkovoimalle potentiaalisia alueita paikannettiin 42 kappaletta. Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvityksen 2023–2024 loppuraportti on julkaistu marraskuussa 2024. Honkamaan tuulivoima-alue sijoittuu osittain aurinko- ja tuulivoimaselvityksessä osoitetulle Honkamaan (nro 36) potentiaaliselle tuulivoima-alueelle.

Honkamaan tuulivoimahanketta on pidettävä seudullisesti merkittävänä ja siten sen osoittaminen maakuntakaavatasolla on lähtökohtaisesti tarpeen. Kun otetaan huomioon hankealueen ympäröivä maankäyttö ja suunniteltavan tuulivoimahankkeen sijainti maa- ja metsätalousvaltaisella alueella, jota kaavamerkinnän mukaan voidaan pääkäyttötarkoitusta haittaamatta käyttää myös muuhun tarkoitukseen, on sijoittamisen edellytykset ja poikkeaminen maakuntakaavasta mahdollista tutkia alueidenkäyttölain mukaisessa yleiskaavaprosessissa ilman maakuntakaavan muutosta.

Lapin liiton hallitus päätti 2.12.2024 käynnistää Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaavan 2050 laatimisen, kuuluttaa vaihemaakuntakaavan vireille sekä asettaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville. Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaava 2050 kuulutettiin vireille 24.1.2025. Vaihemaakuntakaavan tavoitteena on päivittää geopoliittisen tilanteen vuoksi voimassa olevia maakuntakaavoja ja vastata maankäytön suunnittelun osalta toimintaympäristön muutoksiin erityisesti liikennejärjestelmän ja turvallisuuden osalta. Keskeisenä tavoitteena on myös yhtenäistää seudullisten maakuntakaavojen suunnittelumääräyksiä. Tavoitteena vaihemaakuntakaavassa on osoittaa Lapin liikennestrategian 2050 mukaisesti liikennejärjestelmää koskeva kehittämistavoitteet sekä huomioida puolustusvoimien maankäytölliset tarpeet. Lisäksi tavoitteena on osoittaa keskeiset isot teollisuus- tai varastorakennusten alueet eli T/Kem-alueet, joille saa sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja

valmistavan tai varastoivan laitoksen. Vaihemaakuntakaavan laadinnassa huomioidaan valtioneuvoston päätökset koskien kulttuuriympäristöä, maisema-alueita ja arkeologisia kohteita. Vaihemaakuntakaavassa voidaan osoittaa myös muita kaavaprosessin aikana esille tulleita tarpeita.

Lapin liiton näkemys

Ympäristövaikutusten arviointiohjelman kappaleessa 6.1.2 *Maakuntakaavoitus* on tuotu esille Länsi-Lapin maakuntakaavan hankealuetta ja sähkönsiirron reittivaihtoehtoja koskevia merkintöjä ja kaavamääräyksiä sekä koko maakuntakaava-aluetta koskevia suunnittelumääräyksiä.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelman kappaleessa 2.2. *Hankkeen tausta, tarkoitus ja perustelut* todetaan virheellisesti, että *Lapin liitto päivittää parhaillaan maakuntaohjelmaansa eli Lappi-sopimusta 2026–2029*. Lapin liiton valtuusto viimeisteli ja hyväksyi Lappi-sopimuksen 2026–2029 kokouksessaan 1.12.2025. Päivitetty Lappi-sopimus sisältää maakuntasuunnitelman vuoteen 2045 sekä maakuntaohjelman vuosille 2026–2029.

Lapin liiton virasto tuo lisäksi esille, että Lapin liiton hallitus hyväksyi Lapin ilmasto- ja energiastrategian kokouksessaan 15.12.2025.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota yhteisvaikutusten arviointiin. Hankealueen lähialueelle sijoittuu paljon tuulivoimahankkeita. Noin 40 km etäisyydellä Honkamaan tuulivoima-alueen rajasta sijaitsee yhteensä 17 muuta vireillä tai esiselvitysvaiheessa olevaa tuulivoimahanketta sekä 4 tuotannossa olevaa ja 2 luvitettua tuulivoimapuistoa. Hankealueen lähistölle sijoittuu lisäksi 6 aurinkovoimahanketta, vetyputkihanke ja useita akkuvarastohankkeita. Lapin liiton näkemyksen mukaan yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota maisemaan, asutukseen, loma-asutukseen, linnustoon ja muuhun elämistöön, luontoon ja kulttuuriperintöön kohdistuviin yhteisvaikutuksiin ja niiden aiheuttamien haittojen lieventämiseen. Honkamaan tuulivoimahanke ei sijoitu poronhoitoalueelle, mutta rajautuu poronhoitoalueen etelärajaan ja Palojärven paliskunnan rajaan, jolloin vaikutuksia poronhoitoon voi aiheutua ja ne tulee arvioida ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä.

Lapin liiton näkemyksen mukaan YVA-menettelyssä tulee arvioida tuulivoimahankkeen suhde maakuntakaavan ratkaisuihin. Yhteisvaikutusten arvioinnissa tulisi tunnistaa ne alueet, joihin kohdistuu merkittävimmät vaikutukset ihmisiin, maisemaan, luontoon ja poronhoitoon. Lisäksi tulee huomioida vaikutukset ilmavalvontatutkiin ja puolustusvoimien radioyhteyksiin sekä arvioida tuulivoimahankkeen suhde maakuntakaavan ratkaisuihin. Mikäli yhteisvaikutukset toteutuvien hankkeiden kanssa ylittävät kohtuuttomat haitalliset vaikutukset, hanketta ei voi toteuttaa ilman lieventäviä toimenpiteitä.

Lapin liiton virasto toteaa Honkamaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman antavan hyvän pohjan ympäristövaikutusten arviointiselostuksen laatimiselle.

LAPIN LIITTO

Ari Pesonen
suunnittelujohtaja

Lausunnon valmistelija:
Tiina Elo, ympäristöasiantuntija

Asia: Honkamaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, Keminmaa, Tornio (LVV-U/40873/2026)

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi, marja.anttonen@lvv.fi

Lausunto

1 Johdanto

Fortumin Honkamaan Tuulivoima Oy suunnittelee Keminmaan Honkamaan alueelle tuulivoimahanketta. Hankkeen sähkönsiirtovaihtoehdot sijoittuvat Keminmaan kunnan ja Tornion kaupungin alueelle. Tuulivoima-alueen pinta-ala on noin 3 500 ha. Alueelle suunnitellaan enintään 25 yksikköteholtaan 8–12 MW:n tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Sähkönsiirron osalta tarkastellaan kahta eri vaihtoehtoa. Luonnonvarakeskus kiittää hankkeen ympäristövaikutusten ohjelman lausuntomahdollisuudesta ja lausuu seuraavaa.

2 Lausunto

Honkamaan tuulivoimahankkeen YVA ohjelmassa luontovaikutusten arviointi on tunnistettu keskeiseksi, ja arviointi kohdistuu monipuolisesti luonnonympäristön osa alueisiin. Arvioinnissa käsitellään kattavasti kasvillisuus, luontotyytit, linnusto sekä luontodirektiivin liitteiden lajit, Natura 2000 alueet, pohjavedet ja muut keskeiset suojelukohteet. Vaikutusten keskeisiksi kohteiksi on perustellusti tunnistettu erityisesti linnusto ja suojelualueet sekä hankkeen mahdolliset yhteisvaikutukset muiden alueen hankkeiden kanssa.

Luontoinventointien osalta ohjelma esittää laaja alaisen ja menetelmällisesti monipuolisen kokonaisuuden, joka sisältää maastoinventointeja, paikkatietoaineistojen hyödyntämistä sekä erilliset Natura arvioinnit. Inventointi kattaa sekä tuulivoima alueen että sähkönsiirtoreitit ja huomioi eri lajiryhmät sekä uhanalaiset ja suojellut kohteet. Inventointien ajoitus usealle vuodelle ja eri vuodenaikoihin parantaa aineiston luotettavuutta. Kokonaisuutena luontovaikutusten arviointikehikko on riittävän kattava YVA ohjelman tasolla. Kuitenkin arvioinnin lopullinen luotettavuus riippuu siitä, kuinka systemaattisesti maastoinventoinnit toteutetaan ja miten erityisesti linnuston muutosseuranta, luontodirektiivilajien esiintymät sekä Natura alueiden vaikutusarvioinnit huomioidaan jatkossa. Poronhoidon osalta hankkeen vaikutukset voivat ulottua sekä Lohijärven että idempänä olevaan Palojärven paliskuntaan, koska tuulipuisto sijoittuu aivan näiden paliskuntien rajojen tuntumaan.

Hankkeen yhteisvaikutusten tarkasteluun tulee kiinnittää erityistä huomiota. Honkamaan tuulivoimahankkeen lähialueella on suuri määrä muita tuulivoimahankkeita sekä muita energiainfrastruktuurihankkeita (esim. aurinkovoima, sähkönsiirto ja vetyverkko), mikä lisää kumulatiivisten vaikutusten merkitystä erityisesti linnuston, maiseman ja luonnon monimuotoisuuden kannalta. Mahdolliset luontohaitat liittyvät erityisesti yhtenäisten luontoalueiden pirstoutumiseen ja ekologisten yhteyksien katkeamiseen, mikä kiihdyttää luontokatoa. Vaikka esimerkiksi yksittäisen tuulivoimahankkeen luontohaitat vaikuttaisivat vähäisiltä, voi luonto köyhtyä merkittävästi usean eri hankkeen kasautuvien vaikutusten seurauksena.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luontovaikutukset ovat pääosin paikallisia ja liittyvät rakentamiseen ja käytön aikaisiin vaikutuksiin. Merkittävyys riippuu voimaloiden sijoittelusta, lieventämistoimista ja yhteisvaikutuksista muiden hankkeiden kanssa. Yhteisvaikutusten arviointi on ohjelmassa sisällytetty osaksi eri vaikutustyyppien tarkastelua ja vaikutusalueet on määritelty laajoiksi jopa kymmenien kilometrien tarkasteluun, mikä luo hyvän lähtökohdan kokonaisvaikutusten tunnistamiselle. Arvioinnin kannalta keskeisiä ovat erityisesti vaikutukset muuttavaan linnustoon, suojelualueisiin sekä ekologisiin yhteyksiin, joissa useiden hankkeiden yhteisvaikutukset voivat olla yksittäisiä hankkeita merkittävämpiä. Jatkosuunnittelussa on tärkeää varmistaa, että yhteisvaikutuksia tarkastellaan riittävän systemaattisesti ja että eri hankkeiden samanaikaiset ja ajallisesti limittyvät vaikutukset huomioidaan realistisesti

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 22.05.2026 klo 13:35:09.

Lausunnon valmistelija(t):
Esa Huhta

Liitteet:

Tiedoksi:

Lausunto Honkamaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, Keminmaa, Tornio

MELAYMP 16.06.2026
767/00.04.03/2026

Valmistelijat ja lisätiedot
Heidi Ilmasti (etunimi.sukunimi@tornio.fi)

Lupa- ja valvontavirasto pyytää lausuntoa Meri-Lapin ympäristöpalveluilta koskien Honkamaan Tuulovoima Oy:n hanketta: Honkamaan tuulivoimahanke, Keminmaa, Tornio. Hanke sijoittuu Keminmaan kunnan pohjoisosaan noin 17 kilometriä kunnan keskustaajamasta pohjoiseen. Hankkeen sähkönsiirtoyhteydet sijoittuvat lisäksi Tornion kaupungin alueelle. Tuulivoimala-alueen etäisyys Tornion kaupungin itärajasta on noin 1 kilometri ja alue rajautuu osittain Tervolan kunnan etelärajaan. Etäisyys Ruotsin valtakunnanrajalle on noin 20 kilometriä. Noin 3 500 hehtaarin laajuiselle alueelle suunnitellaan enintään 25 tuulivoimalan rakentamista. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä, yksikköteho 8–12 MW ja kokonaisteho enintään 300 MW. Hanke liitetään valtakunnan verkkoon uudella 9,8 kilometrin pituisella 400 kV:n voimajohdolla, jonka liittymispiste on Tornion kaupungin itäosassa sijaitsevalla Viitajärven sähköasemalla tai 11,5 kilometrin pituisella 110 kV:n tai 400 kV:n voimajohdolla, jonka liittymispiste on Keminmaan kunnan länsiosassa sijaitsevalla Keminmaan sähköasemalla.

Tuulivoima-aluetta lähin SYKEN yhdyskuntarakenteen aluejaottelun mukainen taajama-alue Koroiskylä sijaitsee alueen eteläpuolella lähimmillään noin 4,1 km etäisyydellä. Tuulivoima-alueen länsipuolella sijaitsee Arpelan taajama, joka on lähimmillään noin 5,9 km etäisyydellä. Kylämäistä asutusta on alueen itäpuolella lähimmillään noin 500 m etäisyydellä tuulivoima-alueesta. Hankealueen läheisyydessä on myös harvaa maaseutuasutusta esimerkiksi Viitakoskella, ja Kemijoen varrella on useita kylämäisiä asutuskeskittymiä. Tuulivoima-alueelle sijoittuu kaksi luvitettua lomarakennusta ja alueen pohjoisrajalle sijoittuu asumaton asuinrakennus.

Tuulivoima-alueella sijaitsee osittain kolme pientä pohjavesialuetta Torniokumpu (1284552), Karkumaa (1224107) ja Haapamaa (12224108) ja lisäksi tuulivoima-alueen läheisyydessä (alle 3 km etäisyydellä) sijaitsee seitsemän pohjavesialuetta. Honkamaan tuulivoima-alueella sijaitsee yksi Metsäkeskuksen määrittelemä metsälain (1093/1996) 3. luvun 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö. Noin 300 metrin etäisyydellä tuulivoima-alueen rajasta koilliseen, Hallikontion pohjoisosassa, sijaitsee toinen erityisen tärkeä elinympäristö. Tuulivoima-alueen itäpuolella, noin 7 km etäisyydellä sijaitsee Suuripään (FI1301811, SAC/SPA) Natura 2000 –alue, joka on kooltaan 4 278,4 ha. Lisäksi hankealueen ympäristössä sijaitsee mm. Martimoaapa Lumiaapa–Penikoiden (FI1301602, SAC/SPA), Kirvesaavan (FI1300505, SAC/SPA) ja Kilsiaapa-Ristivuoman (FI1301810 SAC/SPA) Natura-alueet. Sähkönsiirtoreitit eivät kulje minkään Natura-alueen läpi.

Honkamaan tuulivoima-aluetta lähimpänä, noin 3 km etäisyydellä sijaitsee Tervolan kuntaan sijoittuva Kuoringin tuulivoimahanke. Honkamaan tuulivoima alueen rajalta, noin 40 km etäisyydellä, sijaitsee yhteensä 17 vireillä tai esiselvitysvaiheessa olevaa tuulivoimahanketta sekä 4 tuotannossa olevaa tuulivoimapuistoa sekä 2 luvitettua tuulivoimapuistoa.

Meri-Lapin ympäristöpalveluiden ympäristönsuojelun lausunto

Meri-Lapin ympäristöpalveluiden ympäristönsuojelu toteaa, että suunnitelmat tulee toteuttaa niin, että tuulivoiman mahdolliset ympäristövaikutukset voidaan mahdollisimman tehokkaasti ehkäistä ja minimoida. Tuulivoimahanke on suunniteltava niin, että naapurussuhdelain mukaista kohtuutonta räsytystä tai kohtuuttomia melu- ja välkevaikutuksia ei pääse syntymään. Mikäli naapurussuhdelain mukaista kohtuutonta räsytystä tai kohtuuttomia melu- ja välkevaikutuksia kuitenkin todetaan, hanke voi vaatia ympäristöluvan ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin kohdan 3 mukaan.

Hankkeen suunnittelussa on huomioitava, että arvokkaat luontokohteet tai pohjavesialueet eivät vaarannu. Mahdolliset happamat sulfaattimaat tulee pyrkiä jättämään ennalleen ja rakentamista tulee vaihtoehtoisesti toteuttaa siten, että happamoitumisriski minimoidaan. Myös alueella olevien hankkeiden yhteisvaikutukset tulisi huomioida hankkeen sijaintipaikkaa ja ympäristövaikutuksia arvioitaessa. Hankkeiden ja sähkönsiirtovaihtoehtojen sijainti on suunniteltava niin, että ympäristöhaitat ovat mahdollisimman pienet.

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö Maikkula Pipsa

Päätösehdotus

Meri-Lapin ympäristöpalvelut antaa oheisen lausunnon Lupa- ja valvontavirastolle (kirjaamo@lvv.fi).

Päätös

29.4.2026

MML 129764/00 08/2026

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Lupa- ja valvontaviraston lausuntopyyntö 29.4.2026, LVV-U/40873/2026

**MAANMITTAUSLAITOKSEN LAUSUNTO HONKAMAAN TUULIVOIMAHANKKEEN YMPÄRIS-
TÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA, KEMINMAA, TORNIO**

Maanmittauslaitos kiittää mahdollisuudesta lausua Lupa- ja valvontaviraston lausuntopyyntöön Honkamaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, Keminmaa, Tornio

Maanmittauslaitoksella ei ole asiaan lausuttavaa.

Pääjohtajan sijaisena ylijohtaja

Allekirjoitettu sähköisesti
Petri Korpinen

Maanmittausneuvos

Allekirjoitettu sähköisesti
Markku Markkula

TIEDOKSI

Maa- ja metsätalousministeriö

MML 129764/00 08/2026

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Lausunto

18.5.2026

MV/13965/2026

1 (3)

Lupa- ja valvontavirasto

Viite Lausuntopyyntö 29.4.2026 LVV-U/40873/2026

Asia KEMINMAA, TORNIO, Honkamaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma

Lupa ja valvontavirasto on pyytänyt Museoviraston lausunnon Keminmaan kunnan ja Tornion kaupungin alueille sijoittuvasta Honkamaan tuulivoimahankkeesta. Museovirasto lausuu asiassa maailmanperintökohdetta koskevien vaikutusten osalta.

Honkamaan Tuulivoima Oy:n tavoitteena on rakentaa enintään 25 tuulivoimalaa Keminmaan kunnan pohjoisosaan noin 17 kilometriä kunnan keskustaajamasta pohjoiseen. Sähkönsiirtoyhteydet sijoittuvat myös Tornion kaupungin alueelle.

Suomessa sijaitsevia Struven kolmiomittausketjun pisteitä on hyväksytty Unescon ylläpitämään maailmanperintöluetteloon. Yksi näistä pisteistä on Torniossa sijaitsevan Alatornion kirkon huipulla noin 40 metrin korkeudella merenpinnasta.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa (WSP Finland Oy 25.3.2026) on huomioitu Alatornion kirkon mittauspiste ja sen etäisyys tuulivoima-alueesta, joka on noin 23 km. Tämä on hankkeen kaukovaikutusalue. Piste on mukana arviointiohjelmassa taulukoiduissa kulttuuriympäristökohteissa.

Tuulivoimahankkeen näkyvyys on tarkoitus selvittää paikkatietopohjaisen näkemäanalyysin avulla. Tehtävien vaikutusarviointien tulee sisältää tuulivoimaloiden näkyvyys Alatornion kirkolle.

Yli-intendentti

Miikka Kumpulainen

Erikoisasiantuntija

Timo Kantonen

Tiedoksi Tornionlaakson museo - Tornedalens museum

Asiakirjan sähköinen allekirjoitus
Elektronisk underskrift av document
Electronic signature of a document

Asia / Sak / Case

MV/13965/2026

**KEMINMAA, TORNIO, Honkamaan tuulivoimahankkeen
ympäristövaikutusten arviointi**

Asiakirja / Dokument / Document

MV/13965/2026-3

**KEMINMAA, TORNIO, Honkamaan tuulivoimahankkeen
ympäristövaikutusten arviointiohjelma**

Lupa- ja valvontavirasto

LAUSUNTO

kirjaamo@lvv.fi

28.5.2026

Dnro 265/2026

Lausuntopyyntö LVV-U/40873/2026

HONKAMAAN TUULIVOIMAHANKE, YVA-OHJELMA

Noin 3 500 hehtaarin laajuiselle alueelle suunnitellaan enintään 25 tuulivoimalan rakentamista. Hanke sijoittuu Keminmaan kunnan pohjoisosaan noin 17 kilometriä kunnan keskustajamasta pohjoiseen. Hankkeen sähkönsiirtoyhteydet sijoittuvat lisäksi Tornion kaupungin alueelle. Tuulivoimala-alueen etäisyys Tornion kaupungin itärajasta on noin 1 kilometri ja alue rajautuu osittain Tervolan kunnan etelärajaan.

Tuulivoima-alue sijoittuu poronhoitoalueen ulkopuolelle, mutta rajautuu poronhoitoalueeseen ja Palojärven paliskuntaan. Hankkeen vaikutukset ulottuvat poronhoitoalueelle, joten ne tulee ottaa huomioon. Palojärven paliskunnan poronhoito perustuu luonnonlaitumien ja porojen luontaisen laidunkierroon ympärivuotiseen hyödyntämiseen. Paliskunta on erittäin kuormittunut laidunalansa vähenemisestä ja pirstoutumisesta teollisen maankäytön vuoksi. Kiihtyvä energiahankkeiden suunnittelu työllistää paliskuntia kohtuuttomasti. Poronhoidon laidun- ja toimintatila ei kestä kohtuutonta muusta maankäytöstä aiheutuvaa kumuloituvaa häiriötä ja laidunalan heikkenemisen ja vähenemisen taakkaa.

Paliskuntain yhdistys lausuu asiassa yleisellä tasolla, sillä yhdistykseen tulee pelkästään erilaisiin maankäytön hankkeisiin liittyen lausuntopyyntöjä vuosittain vajaa 100 ja määrä on nousussa. Teollisen maankäytön suunnittelu poronhoitoalueella kuormittaa yhdistyksen resursseja myös monenlaisten asiantuntijatehtävien, viranomaisneuvotteluiden ja ohjausryhmätyöskentelyn kautta. Nykyiset resurssit eivät enää riitä yksityiskohtaiseen paneutumiseen yksittäisiin hankkeisiin.

Hanketoimijalla ja viranomaisella on velvollisuus olla selvillä hankkeen vaikutuksista. Vaikutukset on arvioitava riittävällä tarkkuudella yhteistyössä asianosaisen paliskunnan kanssa, paliskunnan asiantuntemusta hyödyntäen. Vaikutusten arvioinnissa yhteisvaikutukset muiden maankäytön hankkeiden kanssa ja kumulatiiviset vaikutukset olemassa olevien kuormittavien maankäyttömuotojen kanssa on otettava huomioon.

Arviointiin osallistumisessa paliskunta antaa aikaansa ja asiantuntemustaan hankesuunnittelun käyttöön. Tämä on syytä ottaa huomioon arviointia toteutettaessa: aika on pois paliskunnan varsinaisesta poronhoitotyöstä, ja olisi korvattava asianmukaisesti. Arvioinnin laadukkaan toteuttamisen kannalta oleellista on myös välttää paliskunnan kuormittamista kiireisimpien poronhoitotöiden aikaan.

Poronhoidon huomioon ottaminen maankäyttöhankkeissa

Poronhoito on merkittävä ja pitkän historian omaava maankäyttömuoto. Poronhoitolaki (PHL 848/1990) on erityislaki, joka tulee ottaa huomioon. Poronhoito-oikeus ja siihen kiinteästi kuuluva vapaa laidunusoikeus on ikiaikainen nautintaoikeus, joka on suoraan poronhoitolailla turvattu erityinen oikeus (PHL 3§). Poronhoitolaissa (53§) säädetään myös, että suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, valtion viranomaisen on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa. PHL 53§:n kaltaisia neuvotteluita suositellaan käytäväksi muillakin

kuin valtion omistamilla mailla, sillä ne on todettu hyväksi keinoksi yhteensovittaa poronhoitoa ja muita maankäytön muotoja. Maakuntakaavamääräykset voivat myös ohjata neuvottelujen käymiseen.

Poronhoitoalueen maakuntakaavoissa on poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamista edellyttäviä yleismääräyksiä sekä tarkempia määräyksiä esim. poronhoidolle tärkeiden alueiden huomiointamisesta ja säilyttämisestä. Voimassa olevan Länsi-Lapin maakuntakaavan koko kaava-alueetta koskeva yleismääräys edellyttää: *"Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa."*

Alueidenkäyttölain 32§:n mukaan maakuntakaavan on oltava ohjeena yleiskaavaa laadittaessa ja muutettaessa. Alueidenkäyttölain 39§:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset. Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Poronhoitolain 3§ tekee poronhoitajista oikeudenhaltijoita, joille ei saa hankkeen kaavalla aiheuttaa kohtuutonta haittaa. Poronhoitajilla on poronhoitoalueella poronhoito-oikeus ja jos vaikutukset ulottuvat poronhoitoalueelle tulee ne ottaa huomioon ja ennalta ehkäistä siten, ettei kohtuutonta haittaa poronhoidolle aiheudu. Alueidenkäyttölain 9§:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin.

Laki ympäristövaikutusten arvioinnista (YVAL 252/2017) velvoittaa myös alueella toimivaan elinkeinon kohdistuvien vaikutusten selvittämiseen. Poronhoidon nykytila ja toiminta vaikutusalueella tulee kuvata riittävän laajasti. Samoin poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida riittävän laajasti. Selvitysalueena tulee olla alueen paliskunnat ja tarkemmin lähialueen poronhoito. Vaikutukset poronhoidolle tulee arvioida hyödyntäen alueen paliskunnan poronhoidon ja alueen käytön asiantuntemusta. Vaikutukset tulee arvioida yhteistyössä asianomaisen paliskunnan kanssa.

Arvioinnissa tulee selvittää vaikutusalueen merkitys paliskunnan poronhoidolle: paljonko siellä laiduntaa ja käsitellään poroja poronhoitotoissa, mihinkin aikaan vuodesta. Arvioinnissa tulee selvittää hankkeen rakennelmien ja toimintojen vaikutukset porolaitumiin, porojen laidunten käyttöön (häiriö, kulkureittien muutokset ym.), poronhoitotoimintaan (muuttuminen/vaikeutuminen, turvallisuusriskit ym.) ja poronhoidon järjestämiseen. Lisäksi poroille aiheutuvia vahinkoja tulee selvittää. Myös hankkeen vaikutukset porotalouteen, sekä sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset alueen poronhoitoon tulee arvioida. Vaikutusten arvioinnissa tulee selvittää sekä suorat, että välilliset vaikutukset. Vaikutusten arvioinnissa tulee käsitellä niin rakentamisen aikaiset kuin toiminnan aikaisetkin vaikutukset sekä mahdolliset toiminnan jälkeiset pysyvät vaikutukset. Menettelyssä tulee etsiä keinoja ja esittää toimia haitallisten vaikutusten estämiseen, lieventämiseen ja kompensointiin yhteistyössä alueen poronhoidon harjoittajien kanssa.

YVA-ohjelma

Poroelinkeinosta tulisi kuvata YVA-ohjelmassa seuraavia perusasioita (*suositellut lähdeaineistot*):

- Paliskunnan perustiedot: suurin sallittu ja todellinen eloporomäärä, osakkaiden määrä, liikenne- ja petovahingot. Paliskunnan sijoittuminen poronhoitoalueella sekä poronhoidon toiminnan erityispiirteet. (*Paliskuntain yhdistyksen nettisivut, Poromies-lehden 1.nron tilastoliite, julkaisut, paliskunnan haastattelut*)

- Poronhoidon toiminnan luonne vaikutusalueella ja koko paliskunnassa (*porotalouden paikkatietoaineisto, karttatyöskentely ja paliskunnan haastattelut*)
- Poronhoidon perusinfrastruktuurin kuvaus vaikutusalueella ja koko paliskunnassa (*porotalouden paikkatietoaineisto, karttatyöskentely ja paliskunnan haastattelut*)
- Hankkeen vaikutusalueen sijoittuminen porojen laiduntamiseen ja muuhun toimintaan nähden (*porotalouden paikkatietoaineisto, karttatyöskentely ja haastattelut, mahdolliset GPS-panta-aineistot*)
- Viimeaikaisin laiduninventointitieto paliskunnan laitumista (*Luonnonvarakeskus*)
- Porotiheystieto vaikutusalueelta (*esim. lähimmän erotusaidan porojen käsittelytiedot tai paliskunnan haastattelut*)
- Alueen merkitys paliskunnan toiminnan kannalta (*em. tietojen ja poroisännän/paliskunnan edustajan haastattelun pohjalta*):
 - Miten suuri osa paliskunnan poroista laiduntaa/käsitellään vaikutusalueella?
 - Miten suurta osaa poronmistajista hanke koskee suoraan?
 - Jos vaikutusalueelle sijoittuu poronhoidon rakenteita (esim. erotusaita, kämppä), mikä on niiden merkitys (pääaita vai vähemmän käytetty) paliskunnan poronhoidon kannalta?
 - Hankealueen maanomistus. Tämä vaikuttaa poronhoitoalueen eri osissa mm. paliskunnan korvaamisvelvoitteeseen porojen aiheuttamista vahingoista, viranomaisten neuvotteluvollisuuteen ym.
- PHL 53§:n mukaisen tai kaltaisen neuvottelun tarve, ajankohdat ja miten se sovitetaan yhteen YVA- ja kaavamenettelyjen kanssa.

Maankäyttöhankkeista voi aiheutua poronhoidolle ainakin seuraavanlaisia vaikutuksia:

1) vaikutukset porolaitumiin:

- (a) laitumien poistuminen poronhoitokäytöstä suoraan ja epäsuorasti: poro alkaa välttää tiettyjä alueita tai alueita ei voida käyttää poronhoidossa täysipainoisesti
- (b) laidunten muuttuminen
- (c) laidunten pirstoutuminen
- (d) laidunten epätasainen kuluminen
- (e) mahdolliset haitallisten aineiden jäämät porojen ravinnossa

2) vaikutukset porojen laidunnukseen (häiriövaikutus)

3) vaikutukset poronhoitoon

- (a) toimintaan: esimerkiksi porojen kuljetus- tai kulkureitit häiriintyvät
- (b) rakenteisiin: esimerkiksi erotusaidat tai esteaidat jäävät hankealueille ja niiden käyttötarkoitus muuttuu tai ne jäävät kokonaan pois käytöstä

4) porovahingot (liikenteessä tai hankealueella)

5) vaikutukset poron terveyteen ja hyvinvointiin

6) sosioekonomiset vaikutukset ja vaikutukset elinkeinon kannattavuuteen

7) vaikutukset poronhoitokulttuuriin

Tuulivoiman vaikutuksista poronhoitoon

Tuulivoiman tuotannolla on monenlaisia vaikutuksia poroihin ja poronhoitoon. Vaikutusten arviointi tulee tehdä yhteistyössä asianosaisen paliskunnan kanssa. Lisää tietoa löytyy: <https://paliskunnat.fi/py/neuvonta/maankaytto/tuulivoima/>

Tuulivoiman vaikutuksia poronhoitoon arvioitaessa on vältettävä seuraavia tyypillisiä virheolettamia:

1) Tutkimukset antavat “ristiriitaista” tietoa.

- Tutkimuksissa on laajalti todettu porojen ja muidenkin eläinten välttämiskäyttäytyminen (esim. Tolvanen ym. 2023). Tutkimuksessa Flydal ym. (2004) porot olivat vuoneloita tai urakoita ja tutkimuksen aikana aidassa – tästä ei voi päätellä, että eläimet ”eivät häiriintyneet”, kun niillä ei ollut tosiasiallisia mahdollisuuksia väistää. Colman ym. (2013) oli norjalainen tutkimus kesälaidunnuksesta, jossa porot laidunsivat niemimaalla. Tässäkään poroilla ei ollut tosiasiallista mahdollisuutta väistää voimaloita.
- Tutkimus- ja kokemusperäinen tieto voimaloiden vaikutuksesta karttuu koko ajan. Paliskunnilla itsellään on paljon tietoa ja lisää voi lukea <https://paliskunnat.fi/py/materiaa-lit/tutkimustietoa/>

2) Porojen käyttäytymistä toiminnan aikana ei voida tarkoin ennustaa.

- On jo riittävästi tutkittua tietoa ja paliskuntien kokemusperäistä tietoa, jonka mukaan on hyvin todennäköisin perustein odotettavissa jonkin asteista porojen väistämiskäyttäytymistä. Varovaisuusperiaatetta olisi noudatettava etenkin häiriöherkillä laiduntyypeillä, kuten kevätlaitumilla ja vasonta-alueilla. Edelleen tarvitaan lisää tietoa esimerkiksi suuren kokoluokan voimaloiden vaikutuksesta, joka voi olla paljon laajempi kuin mitä tähän mennessä on tutkittu tai mistä on kokemuksia.

3) Toiminnot ja mahdolliset melusta (40 db) aiheutuvat häiriöalueet kattavat vain pienen osan paliskunnan pinta-alasta.

- Arvioinnin keskittyminen suppeasti pinta-aloihin on epäolennaista vaikutusten ymmärtämisen kannalta ja pahimmillaan johtaa harhaan, kun energiarakentamisesta aiheutuvia häiriövaikutuksia, kumuloituvia vaikutuksia ja muita yhteisvaikutuksia muun olemassa olevan maankäytön tai muiden alueella olevien hankkeiden kanssa ei oteta huomioon.
- Pinta-alaan keskittyminen ei anna kattavaa käsitystä aiheutuvista vaikutuksista laidunpinta-alan käytettävyyteen tai poronhoidon järjestymiseen, eli poronhoitoon toiminnallisena kokonaisuutena.
- Jos arvioinnissa lasketaan pinta-ala vaikutusta, niin se olisi suhteutettava alueella toimivan tokkakunnan/siidan käytettävissä olevaan laidun pinta-alaan tai ko. laiduntyyppin pinta-alaan paliskunnassa.
- Jos arvioidaan häiriövaikutuksia, on ne suhteutettava paliskunnassa jo olevaan erilaisesta infrastruktuurista aiheutuvaan häiriövaikutukseen ja nähtävä kumulatiivisena (vrt. Kumpulainen et al. 2019).

4) Tuulivoimahankkeesta on myös myönteisiä työllisyysvaikutuksia sivutoimisille poronhoitajille.

- Vaikutus alueen poronhoidolle on negatiivinen. Jos poronhoitajat ovat töissä tuulivoiman tuotannossa, eivät he ole porotöissä, paliskunnan poronhoidon arjessa.

5) Poronhoidon historialliseen jatkumoon peilattuna haitallisten vaikutusten kesto on nähtävä väliaikaisena häittana, joka sijoittuu maantieteellisesti pienelle alueelle suhteessa koko paliskuntaan ja poronhoitoalueeseen.

- Historiallisesti peilaten maankäyttöhanke tulee osaksi sitä kumulatiivista muun maankäytön leviämisen jatkumoa, jossa poronhoito on joutunut väistämään ja sopeutumaan laidun pinta-alan vähenemiseen, pirstoutumiseen ja heikkenemiseen. Haitalliset vaikutukset eivät ole väliaikaisia, vaan kumulatiivisia.
- Poronhoitoalueeseen suhteuttaminen vesittää arvioitujen haittojen ja vaikutusten mitta-kaavaa.

6) Paliskunnalle on hyötyä tuulivoimahankkeen tiestöstä.

- Yleensä kaikesta uudesta tiestöstä on vain haittaa: ohjaavat alueelle lisää muutakin liikkuja ja häiriötä. Tiet voivat ohjata poroja kulkemaan väärin paikkoihin talvella.

7) Poronhoidolle on hyötyä tuulivoimasta, koska alueesta tulee räkkäsuoja.

- Vaikutus on pikemminkin merkittävä vaikeus, jos räkkäaikana partiot ovat useiden kymmenien voimaloiden alla hajallaan. Voimaloiden sorakentät eivät tarjoa laadukasta ravintoa imettävälle vaatimelle tai poroille ylipäänsä.
 - Yleensä räkkäsuojia on jo paliskunnan alueella muutenkin riittävästi: esim. metsäautotiet, sorakuopat, tunturit, avosuot, jne.
- 8) **Muutama poro voimala-alueella on osoitus siitä, että voimaloista ei ole haittaa.**
- Muutaman poron esiintyminen voimaloiden läheisyydessä ei kerro siitä, että porot olisivat tottuneet voimaloihin. Paliskunnan kokonaisporomäärä on satoja tai tuhansia poroja. Yksittäiset rohkeammat yksilöt eivät edusta porojen yleistä käyttäytymistä. Joskus porot myös joutuvat altistamaan itsensä häiriölle, kun vaihtavat laitumelta toiselle.
- 9) **Suunnittelussa jätetään 500 metrin ”suojavyöhyke” voimalasta vasoma-alueella tai suunnitellaan välittömästi tällaisen alueen viereen.**
- 500 metriä ei ole riittävä suojavyöhyke. Vrt. esim. metsäpeura, jolle varovaisuusperiaatteen mukaan jätetään 5 kilometriä vasoma-alueeseen; Natura-alueesta häiriövyöhyke on myös pidempi.

Tuulivoima-alan ja poronhoidon näkemyksiä hyvistä käytännöistä tuulivoimahankkeiden suunnitteluun ja operointiin poronhoitoalueella on koottu tähän oppaaseen: Anttonen ym. (2023) *Tuulivoimahankkeiden suunnittelu ja operointi poronhoitoalueella – tuulivoima-alan ja poronhoidon näkemys hyvistä käytännöistä*. https://akordi.fi/wp-content/uploads/Paliskunnat-ja-tuulivoimatoimijat_toimintamalli_12012023_FINAL.pdf

Lopuksi

Poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten asianmukaiseen selvittämiseen ohjaa paitsi YVA-laki myös poronhoitolaki, sekä alueen maakuntakaava. Nämä edellyttävät erityistä poronhoidon huomioon ottamista suunnittelussa ja sen toimintaedellytysten turvaamista. Ympäristöön ja alueiden käyttöön aiheutuvat muutokset vaikuttavat aina poronhoitoon. Poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset voivat olla merkittäviä ja näin ollen ne on selvitettävä YVA-menettelyssä yhteistyössä asianosaisen paliskunnan kanssa. Paliskunnan tietoa on hyödynnettävä arviointia tehtäessä.

Mikäli hanke etenee toteutukseen, sen rakentamisesta ja toiminnasta aiheutuvat haitat tulee pyrkiä ensisijaisesti estämään ja lieventämään sekä korvaamaan ne haitat mitä ei voi estää tai lieventää asianosaiselle paliskunnalle täysimääräisesti. YVA- ja kaavamenettelyn aikana tulee neuvotella asianosaisen paliskunnan kanssa PHL 53 §:n mukaisesti tai kaltaisesti.

Alueen paliskunnan lausunnot ja kannanotot tulee ottaa huomioon painoarvoltaan merkittävinä YVA-menettelyn aikana.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Hanna Nurmi
toiminnanjohtaja

Lisätiedot: Sanna Hast (p. 040 7239966) tai Vilma Sanaksenaho (p. 040 1595592), etunimi.sukunimi@paliskunnat.fi.

Viitteet

Anttonen, M., Kangasoja, J., Luoma, E. & Paalatie, H. (2023) Tuulivoimahankkeiden suunnittelu ja operointi poronhoitoalueella – tuulivoima-alan ja poronhoidon näkemys hyvistä käytännöistä. Akordi Oy julkaisuja.

https://akordi.fi/wp-content/uploads/Paliskunnat-ja-tuulivoimatoimijat_toimintamalli_12012023_FI-NAL.pdf

Colman, J.E., Eftestøl, S., Tsegaye, D., Flydal, K., Myrsetrud, A., (2013). Summer distribution of semi-domesticated reindeer relative to a new wind-power plant. European Journal of Wildlife Research. 59, 359–370. <https://doi.org/10.1007/s10344-012-0682-7>.

Flydal K., Korslund L., Reimers E., Johansen F. & Colman J.E. (2004). Effects of power lines on area use and behaviour of semi-domestic reindeer in enclosures. International Journal of Ecology 24: 55–66.

Kumpula, J., Siitari, J., Siitari, S., Kurkilahti, M., Heikkinen, J. & Oinonen, K. (2019) Poronhoitoalueen talvilaitumet vuosien 2016–2018 laiduninventoinnissa. Talvilaidunten tilan muutokset ja muutosten syyt. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 29/2019. <https://jukuri.luke.fi/handle/10024/543976>

Skarin A. & B. Åhman (2014). Do human activity and infrastructure disturb domesticated reindeer? The need for the reindeer's perspective. Polar Biology 37 s. 1041-1054.

Tolvanen A, Routavaara H, Jokikokko M, Rana P (2023) How far are birds, bats, and terrestrial mammals displaced from onshore wind power development? – A systematic review. Biological Conservation 288, 1-11. <https://doi.org/10.1016/j.biocon.2023.110382>

Tyler, N., Stokkan, K-A., C Hogg, Nellemann, C., Vistnes, A-I. & G. Jeffery (2014). Ultraviolet Vision and Avoidance of Power Lines in Birds and Mammals. Conservation Biology 28: 630–631.

Tyler, N., Stokkan, K-A., C Hogg, Nellemann, C. & A-I. Vistnes, (2016). Cryptic Impact: Visual Detection of Corona Light and Avoidance of Power Lines by Reindeer. Wildlife Society Bulletin 40(1): 50–58.

§ 78

Lausunto Honkamaan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta, Honkamaan Tuulivoima Oy, Tervola

ROIDno-2026-2501

Valmistelija / lisätiedot:

Lilja Ojala, ympäristötarkastaja, lilja.ojala@rovaniemi.fi

Lausuntopyyntö 29.4.2026

LVV-U/40873/2026

Viite: YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMA

Honkamaan Tuulivoima Oy, Honkamaan tuulivoimahanke, Keminmaa, Tornio

Asian selostus:

Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa asiassa LVV-U/40873/2026, Honkamaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma. Lausunto on pyydetty toimittamaan 28.5.2026 mennessä. Lausunnon toimittamiseen on pyydetty ja myönnetty lisääikaa 3.6.2026 asti.

Honkamaan tuulivoimahanke sijaitsee Keminmaan kunnan alueella siten, että hankealue rajautuu osin Tervolan kuntarajaan Kemijoen länsipuolella. Hankkeen sähkönsiirtovaihtoehdot sijoittuvat Keminmaan kunnan ja Tornion kaupungin alueille. Tuulivoima-alueen pinta-ala on noin 3 500 ha. Alueelle suunnitellaan enintään 25 yksikköteholtaan 8–12 MW:n tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä.

YVA-ohjelmassa esitetään kuvaus hankealueen nykytilasta ja esitellään ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavat toteutusvaihtoehdot. YVA-ohjelmassa kuvataan, miten hankkeen vaikutuksia on tarkoitus arvioida ja mitä selvityksiä hankealueelle tullaan laatimaan vaikutusten arvioimiseksi. Arviointityön tulokset esitetään YVA-selostuksessa, joka julkaistaan selvitystyön valmistuttua.

Keminmaan Honkamaan tuulivoimahankkeen YVA-menettelyssä arvioidaan seuraavat vaihtoehdot tuulivoima-alueelle:

- VE0: Hanketta ei toteuteta.
- VE1: Keminmaan Honkamaan tuulivoima-alueelle rakennetaan enintään 25 yksikköteholtaan noin 8–12 MW:n tuulivoimalaa. Tuulivoima-alueen yhteisteho on maksimissaan noin 300 MW. Tuulivoi maloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 m. Tuulivoima-alueen pinta-ala on noin 3 500 ha.

YVA-ohjelmavaiheessa toteutusvaihtoehdot on tunnistettu vain yksi, koska hankkeessa vastaavalla ei ole ollut käytettävissä riittävästi selvitystietoa hankealueelta muodostaakseen muita YVA-asetuksen (277/2017) 3 §:n tarkoittamia kohtuullisia ja vartenotettavia vaihtoehtoja. YVA-menettelyä varten tehtävien selvitysten myötä tieto hankealueen erityisominaisuuksista lisääntyy, jolloin YVA-selostukseen muodostetaan vähintään kaksi toteutusvaihtoehtoa (VE1, VE2).

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto:

Tervolan kunnan kannalta hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset liittyvät maisemavaikutuksiin ja meluun. Lisäksi hankealueen pohjoisosassa Tervolan ja Keminmaan rajalla sijaitsee 1-luokan pohjavesialue. Vaikutukset lintualueisiin ulottuvat myös Tervolan kunnan puolelle, minkä vuoksi myös niiden huomioimista toivotaan hankkeen suunnittelun ja vaikutusten arvioinnin ajan. Ohjelmassa on tunnistettu kylämäiset asutukset Kemijoen varrella, joita on myös Tervolan kunnan puolella ja jotka kuuluvat myös muun muassa melun vaikutuspiiriin. YVA-ohjelmassa esitettyjä melun arviointimenetelmiä pidetään riittävinä. Hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa kerrotaan painotettavan ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen liittyvien vaikutusten arviointintia, maisema-, melu- ja välkevaikutusten arviointia sekä vaikutuksia tuulivoima-alueella sijaitseville pohjavesialueille, ja lisäksi yhteisvaikutusten arviointia lähialueen muiden hankkeiden kanssa. Esitettyjä painotuksia pidetään hyvinä.

Hankkeen sijaintiin liittyen halutaan kiinnittää huomiota vedenhankintakäytössä olevaan pohjavesialueeseen. Pintavesien valumasuunta on ohjelman mukaan pääosin hankealueella etelään, kun taas Tornionkummun pohjavesialueella pohjaveden virtaussuunta on tekstin mukaan pohjoiseen. YVA-selostusta varten pyydetään selkeämpää kuvausta hankealueen pohjoisosan pintavesien valunnasta ja pohjaveden virtaussuunnasta, jotta voidaan arvioida esimerkiksi onnettomuustilanteen mukana tulevat pilaantumisriskit. Kuvassa 2.2 on esitetty alustavat voimaloiden sijainnit. Voimaloiden sijaintien osalta esitetään, että voimalaa 1 ei sijoitettaisi yhtään alustavaa esitystä lähemmäksi pohjavesialuetta. Muutoin ympäristön nykytilan kuvaus katsotaan Tervolan osalta riittäväksi ja ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan aineisto tarjoaa hyvän lähtökohdan YVA-menettelyn jatkamiselle.

YVA-menettelyssä tarkastellaan myös rakentamiseen tarvittavan kiviaineksen tarvetta. Kiviaineksen mahdolliset ottopaikat tarkentuvat ohjelmatekstin mukaan suunnittelun edetessä. Ohjelmassa on esitetty, että mahdolliset maa-ainesten ottamisluvat haetaan Keminmaan kunnasta, mutta muistutetaan, että mikäli sopivampia ottamispaikkoja löytyy Tervolan puolelta, haetaan lupa ottamistoiminnalle Tervolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta. Tuulivoimalan perustamisen osalta on esitetty, että poistettava maa-aines pyritään käyttämään hankealueella esimerkiksi maisemointiin. Sitä pidetään lähtökohtaisesti hyvänä ideana, johon tulisi pyrkiä. Samalla suositellaan myös huomioimaan mahdollinen ympäristöluvan tarve ja ympäristöluvan käsittelyn aikataulu, jos hankkeen aikana todetaankin tarve läjittämiselle.

Sähkön siirron osalta Tervolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella ei ole lausuttavaa.

Päätöksentekoon osallistuvat kunnat: Tervolan kunta ja Rovaniemen kaupunki

Ehdotus

Esittelijä: Hannu Kangas, johtava rakennustarkastaja

Esittelijän kokouksessa antama esitys: Ympäristölautakunta päättää antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnon valmistelijan esityksen mukaisesti.

Päätös

Ympäristölautakunta kuuli asiassa johtava ympäristötarkastaja Tarja Bergmania.

Ympäristölautakunta keskusteli vaikutusten kompesaatioiden tarkastelusta jatkokäsittelyvaiheissa.

Ympäristölautakunta päätti yksimielisesti, että asia voidaan päättää esittelijän kokouksessa antaman esityksen pohjalta.

Ympäristölautakunta päätti yksimielisesti esittelijän esityksen mukaisesti.

Tämän asian päätöksenteon jälkeen ympäristölautakunta piti kokoustauon klo 16.21-16.30.

Tiedoksi

Lupa- ja valvontavirasto

Päätöspöytäkirja pidetään yleisesti nähtävänä Rovaniemen kaupungin verkkosivuilla 3.6.2026 alkaen.

Otteen oikeaksi todistaa

Rovaniemi
04.06.2026

Saija Alamattila-Mourujärvi
hallintosihteeri

Tiedoksianto asianosaiselle

Päätös on lähetetty sähköpostilla, 4.6.2026

Muutoksenhakukielto

§78

Muutoksenhakukielto

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee Kuntalain 410/2015, 136 §:n mukaan vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Aihe: Honkamaan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelma (LVV-U/40873/2026)
Lähetetty: 4.5.2026, 14.11.25
Mistä: Kännälä Sami (STUK)<Sami.Kannala@stuk.fi>
Mihin: Lupa- ja valvontavirasto, Kirjaamo

Luokat: K2_Laura

Hei,

Säteilyturvakeskuksella ei ole lausuttavaa Honkamaan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmaan (LVV-U/40873/2026).

Ystävällisin terveisin,
Sami Kännälä

Sami Kännälä
Erikoistutkija
STUK - Säteilyturvakeskus
Ionisoimattoman säteilyn valvonta
Jokiniemenkuja 1, 01370 Vantaa
puh. +358 9 759 88 531
sami.kannala@stuk.fi
www.stuk.fi

Jos tätä viestiä ei ole tarkoitettu sinulle, älä ilmaise tai käytä hyväksesi viestin sisältöä tai tietoa viestin olemassaolosta (laki sähköisen viestinnän palveluista 136 §). Ilmoita viestistä lähettäjälle ja poista viesti.
Om det här meddelandet inte är avsett för dig, får du inte röja eller utnyttja meddelandets innehåll eller uppgifterna om meddelandets existens (lag om tjänster inom elektronisk kommunikation 136 §).
Informera avsändaren och radera meddelandet.
If this message is not intended for you, do not disclose or make use of its content, or the knowledge of its existence (Act on Electronic Communications Services, Section 136). Inform the sender and delete.

Lupa- ja valvontavirasto, Kirjaamo

Lähettäjä: ERVE_VP_kirjaamo <kirjaamo@erillisverkot.fi>
Lähetetty: keskiviikko 27. toukokuuta 2026 10.42
Vastaanottaja: Lupa- ja valvontavirasto, Kirjaamo
Aihe: VASTAUS: Lausuntopyyntö Honkamaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, Keminmaa, Tornio / WO54933

Luokat: K2_Titta

HUOM! Ulkoinen lähettäjä. Älä avaa linkkejä tai liitteitä, ellei tunnista lähettäjä.
OBS! Extern avsändare. Öppna inte länkar eller bilagor om du inte känner igen avsändaren.
NOTE! External sender. Do not open links or attachments unless you recognize the sender.

Nro ERVE/636/00.00.01.01/2026

Hei

Viite: LVV-U/40873/2026

Viitaten lausuntopyyntöönne 29.4.2026 koskien Honkamaan Tuulivoima Oy:n Honkamaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa. Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkkoperaattoripalvelut liiketoimintaan.

Ystävällisin terveisin
Suomen Erillisverkot Oy
erillisverkot.fi

Turvallisuus tehdään yhdessä

Lähettäjä: Laine Leila (LVV) <leila.laine@lvv.fi>
Lähetetty: keskiviikko, 29. huhtikuuta, 2026 9.43
Vastaanottaja: Kunta (keminmaa.fi) <kunta@keminmaa.fi>; Kirjaamo (tornio.fi) <kirjaamo@tornio.fi>; tervolan.kunta@tervola.fi; ymparistonsuojelu@tornio.fi; terveystarkastajat@tornio.fi; Kirjaamo (rovaniemi.fi) <kirjaamo@rovaniemi.fi>; kirjaamo.lappi@elinvoimakeskus.fi; info@lapinliitto.fi; tornionlaaksonmuseo@tornio.fi; UK_lapha_kirjaamo <kirjaamo@lapha.fi>; Pelastuslaitos@lapha.fi; kirjaamo@metsa.fi; kirjaamo@vayla.fi; kirjaamo@traficom.fi; ans@fintraffic.fi; kirjaamo@tukes.fi; stuk@stuk.fi; kirjaamo@fingrid.fi; gtk@gtk.fi; kirjaamo@maanmittauslaitos.fi; kirjaamo@museovirasto.fi; PV_VP_3LOGR_kirjaamo <kirjaamo.3logr@mil.fi>; ERVE_VP_kirjaamo <kirjaamo@erillisverkot.tuve.fi>; kirjaamo@luke.fi; tapiovuolo@gmail.com; kirjaamo@paliskunnat.fi; kirjaamo@fmi.fi; palvelutilaukset@digita.fi
Kopio: Anttonen Marja (LVV) <marja.anttonen@lvv.fi>; Kotzschmar Sisko <sisko.kotzschmar@fortum.com>; helena.railo@wsp.com
Aihe: Lausuntopyyntö Honkamaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, Keminmaa, Tornio

HUOM! Viesti on saapunut turvallisuusverkon ulkopuolelta. Älä avaa viestin linkkejä tai liitteitä, jos et tunnista lähettäjä.

Hei,

Liitteenä Lupa- ja valvontaviraston lausuntopyyntö Honkamaan Tuulivoima Oy:n Honkamaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, Keminmaa, Tornio.

Lausunnot pyydetään lähettämään osoitteella kirjaamo@lvv.fi sekä tiedoksi marja.anttonen@lvv.fi. Lausuntojen määräaika on **28.5.2026**.

Arviointiohjelma liitteineen ja lausuntopyyntö arviointiohjelmasta löytyvät sivulta <http://www.ymparisto.fi/honkamaa-tuulivoima-YVA>.

Terveisin,

Leila Laine
Tarkastaja | Inspektör
Lupa- ja valvontavirasto | Tillstånds- och tillsynsverket
Ympäristöosasto | Miljöavdelningen
Yhdyskunnat ja infra

Puhelinnumero | Tfn: 0295 254 048
Postiosoite | Postadress: Lupa- ja valvontavirasto, PL 20, 13035 LVV
Käyntiosoite | Besöksadress: Opastinsilta 12 A, 2. krs., 00520 Helsinki

www.lvv.fi

LinkedIn: Lupa- ja valvontavirasto – Tillstånds- och tillsynsverket | Facebook: Lupa- ja valvontavirasto – Tillstånds- och tillsynsverket

Lupa- ja valvontavirasto on valtakunnallinen ja monialainen valtion keskushallinnon viranomainen, joka hoitaa useita aloja koskevia lupa-, valvonta-, rekisteröinti-, toimeenpano- ja ohjaustehtäviä.

Tillstånds- och tillsynsverket är en riksomfattande och sektorsövergripande myndighet som hör till statens centralförvaltning och som sköter tillstånds-, tillsyns-, registrerings-, verkställighets- och styrningsuppgifter inom flera verksamhetsområden.

Tämä viesti on osoitettu ainoastaan sen tarkoitetulle vastaanottajalle ja se saattaa sisältää salassa pidettävää tietoa. Jos et ole viestissä tarkoitettu vastaanottaja, tuhoa viesti ja ilmoita asiasta välittömästi viestin lähettäjälle. Viestin sisällön, välitystiedon ja viestin olemassaolon hyväksikäyttäminen ja ilmaiseminen on kielletty laissa (laki sähköisen viestinnän palveluista 136 §).

Detta meddelande är avsett endast för den nämnda mottagaren och kan innehålla sekretessbelagd information. Ifall du inte är den avsedda mottagaren, vänligen förstör meddelandet och informera avsändaren omedelbart. Det är i lag (136 § i lag om tjänster inom elektronisk kommunikation) förbjudet att utnyttja eller röja meddelandets innehåll och förmedlingsuppgifter eller uppgifterna om meddelandets existens.

This e-mail message is intended only for the person(s) named in the message header and may contain privileged information. If you are not the intended recipient of this message, please delete the message and notify the sender immediately. It is forbidden by law (Information Society Code, Section 136) to disclose the content or traffic data of the message or the knowledge of its existence, or to make use of them.

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi
marja.anttonen@lvv.fi

Lausuntopyyntönnö 29.4.2026 LVV-U/40873/2026

Lausunto Honkamaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Tervolan kunnanhallitus on kokouksessaan 1.6.2026 käsitellyt lausuntopyyntöänne. Tervolan kunta toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Tervolan kunnan kannalta hankkeen todennäköisesti merkittävät vaikutukset liittyvät maisemavaikutuksiin ja meluun. Lisäksi hankealueen pohjoisosassa Tervolan ja Keminmaan rajalla sijaitsee 1-luokan pohjavesialue. Vaikutukset lintualueisiin ulottuvat myös Tervolan kunnan puolelle, minkä vuoksi myös ne tulee huomioida hankkeen suunnittelun ja vaikutusten arvioinnin yhteydessä. Ohjelmassa on tunnistettu kylämaiset asutukset Kemijoen varrella, joita on myös Tervolan kunnan puolella ja jotka kuuluvat hankkeen vaikutuspiiriin.

Hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa kerrotaan painotettavan ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen liittyvien vaikutusten arviointia, maisema-, melu- ja välkevaikutusten arviointia sekä vaikutuksia tuulivoima-alueella sijaitseville pohjavesialueille. Lisäksi arvioidaan yhteisvaikutuksia lähialueen muiden hankkeiden kanssa.

Koska hanke sijaitsee lähellä pohjavesialuetta, on hankkeen vaikutukset pohjaveteen selvitettävä erityisen tarkasti. Tervolan kunta pitää tärkeänä, että erityistä huomiota kiinnitetään laadittavien melumallinnusten ja välkemallinnusten tasokkuuteen ja kattavuuteen. Arviointiohjelman yhteydessä on syytä laatia kattavasti havainnekuvia tuulipuistosta maisemavaikutusten arvioimiseksi.

Arviointiohjelmassa on lisäksi selvitettävä, mitä tuulivoimaloiden perustuksille ja maakaapeloinneille tapahtuu sen jälkeen, kun toiminta alueella päättyy, puretaanko ne vai jätetäänkö paikalleen ja maisemoidaan. Lisäksi arviointiohjelmassa on tuotava esille alueen yleinen jälkihoito toiminnan päättyessä. Tuulivoimalatietoisuus lisääntyy tuulivoimaloiden yleistymisen myötä. Arviointiohjelmassa on syytä varautua tarkastelemaan myös muita esille tulleita asioita kuten esimerkiksi esitettyjä mahdollisia mikromuovien aiheuttamia haittoja.

1.6.2026

Tervolan kunta on tuonut kaikissa vireillä olevissa tuulivoimahankkeissa esille hankkeiden yhteisvaikutusten arvioinnin tärkeyden. Tervolan kunta esittää arviointiohjelmassa selvitettävän kattavasti alueella olevien tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset mm. sähkönsiirron ja maisemavaikutusten osalta. Yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee huomioida myös tarve erilaisiin ekologisiin käytäviin mm. lintujen lentoreittien vuoksi.

Tervolan kunta

Sari Tervaniemi
hallintojohtaja

Janne Pekkarinen
tekninen johtaja

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Titta Kallio-Seppä	Suomi.fi	28.05.2026 16:08:37 UTC+03:00
Teija Ylimartimo	Suomi.fi	28.05.2026 16:14:40 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisälllys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (8 sivua)

Tornionlaakson museon johtaja

28.05.2026

§ 75/2026

TLM_Lausunto_KEMINMAA_Honkamaan_tuulivoimahanke ja sähkönsiirto_YVA-ohjelma_28052026**Päätöksentekijä** Tornionlaakson museon johtaja Kallio-Seppä Titta**Valmistelija** rakennustutkija Ylimartimo Teija

Viite: LVV-U/40873/2026

KEMINMAA, HONKAMAAN TUULIVOIMAHANKE, YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMA

Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt Tornionlaakson museon lausuntoa Honkamaan tuulivoimahankkeen ja 400 kV:n voimajohdon ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (WSP, 25.3.2026). Ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA) koskee Honkamaan tuulivoima Oy:n / Fortumin suunnittelemaa Keminmaan kunnan alueelle sijoittuvaa Honkamaan tuulivoimahanketta. Alueellisena vastuumuseona Tornionlaakson museo vastaa toimialueensa rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman sekä arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntija- ja viranomaistehtävistä.

Hanke ja hankevaihtoehdot

Arviointiohjelman mukaan Fortumin omistama Honkamaan tuulivoima Oy suunnittelee tuulivoimahanketta Keminmaan kunnan alueelle. Suunniteltu tuulivoima-alue sijoittuu Keminmaan keskustaajamasta noin 17 km pohjoiseen, lähimmillään noin yhden kilometrin päähän Tornion kaupungin rajasta, rajautuen osittain myös Tervolan kuntarajaan. Hankkeessa suunnitellaan enintään 25 tuulivoimalaa, joiden yksikköteho on 8–12 MW. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä, napakorkeus enintään 200 metriä ja lavan pituus enintään sata metriä. Lisäksi alueelle rakennetaan sähköasema, maakaapeloinnit, huoltotiet ja nostoalueet, joiden sijainti suunnitellaan YVA-vaiheen selvitysten tulosten mukaan. Tuotantoalueen pinta-ala on noin 3500 ha.

YVA-ohjelmavaiheessa toteutusvaihtoehdot on tunnistettu vain yksi, koska hankkeessa vastaavan mukaan heillä ei ole ollut käytettävissä riittävästi selvitystietoa hankealueelta muodostaakseen muita YVA-asetuksen (277/2017) 3 §:n tarkoittamia kohtuullisia ja varteenotettavia vaihtoehtoja. YVA-selostukseen muodostetaan vähintään kaksi toteutusvaihtoehtoa (VE1, VE2) sekä tarkastellaan vaihtoehtona myös hankkeen toteuttamatta jättämistä (VE0).

Sähkönsiirron osalta hankkeessa tarkastellaan kahta vaihtoehtoa. Molemmissa vaihtoehtoissa reitit sijoittuvat pääosin olemassa olevan johtokäytävän Petäjäskoski-Viitajärvi 400 kV rinnalle. Sähkönsiirtoreittivaihtoehdossa SVE1 rakennetaan noin 9,8 km pitkä 400 kV voimajohto Tornioon (Fingridin) Viitajärven sähköasemalle. Sähkönsiirtoreittivaihtoehdossa SVE2 rakennetaan noin 11,5 km pitkä 110 kV:n tai 400 kV:n voimajohto (Fingridin) Keminmaan sähköasemalle niin, että se alkaa Petäjäskoski-Viitajärvi 400kVn rinnalla, mutta reitti jatkuu Viitajärven kohdalla etelään Viitajärvi-Keminmaan johtokäytävän

Tornionlaakson museon johtaja

28.05.2026

§ 75/2026

rinnalla Keminmaan sähköasemalle. Sähkönsiirron osalta tarkastellaan myös yhteistyömahdollisuuksia muiden lähialueiden hankkeiden kanssa.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn lisäksi alueelle laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukainen tuulivoimaosayleiskaava. YVA-menettely ja osayleiskaavan laadinta toteutetaan erillisinä, mutta mahdollisimman samanaikaisesti ja toisiaan tukien. Osayleiskaavoituksessa hyödynnetään YVA-menettelyn yhteydessä tehtyjen selvitysten tietoja sekä ympäristövaikutusten arviointien tuloksia.

Museo pitää hyvänä, että arvioinnissa on tuotu esiin sähkönsiirtoreittien toteuttaminen yhteistyössä ja yhteispylväissä muiden vastaavien hankkeiden kanssa. Museon näkemyksen mukaan hankkeissa tulee pyrkiä mahdollisimman lyhyisiin uusiin sähkönsiirtoreitteihin.

Hankealueen maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön nykytila

Hankkeen vaikutusalueella olevaa **maisemaa ja kulttuuriympäristön** nykytilaa ja kohteita on esitelty suunnitelman kohdassa 10. Arkeologinen kulttuuriperintö ja siihen kohdistuvien vaikutusten arviointi on kuvattu alaluvussa 10.5. Alueen nykytilan kuvauksessa on tunnistettu pääosa lähialueen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävistä maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön alueista ja kohteista.

Maakunnallisesti merkittävien alueiden osalta on kuitenkin sekoitettu, mitkä alueista edustavat maisema-alueita ja mitkä rakennetun kulttuuriympäristön alueita. Maakunnallisesti merkittävänä maisema-alueina on esitetty Kuvassa 10.2 ja Taulukossa 10.1 (pitäisi ilmeisesti olla 10.2) Kemijokivarren vanha asutus (3) ja Tornionjokilaakso (4). **Kemijokivarren vanha asutus** on maakuntakaavassa osoitettu maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Kuvassa 10.2 esitetty Tornionjokilaakso on entinen valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (1993), johon sisältyy eteläosassa maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö **Vojakkalan kylä sekä Tornionjoen kulttuurimaisema-alue**. Kuvassa 10.2 ja Taulukossa 10.1 esitetyt alueet 3. ja 4. eivät siis ole MAMA-alueita, vaan maakuntakaavassa osoitettuja maakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä.

Nykytilan kuvauksessa ei ole tunnistettu viimeisintä maakunnallisesti arvokkaiden maisema alueiden inventointia (MAMA2016) ja siinä määriteltyjä alueita. Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet on inventoitu Lapin valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventoinnin (VAMA 2011-2013) yhteydessä. Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden lisäksi Etelä- ja Keski-Lappiin on valittu 31 maakunnallisesti arvokasta maisema-alueita (MAMA), jotka on vahvistettu 16.3.2016. Hankealuetta lähimmät maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat **Liakanjokivarsi** Torniossa, **Kemijoen kulttuurimaisemat**, **Loue** Tervolassa ja **Simojoen varren kulttuurimaisemat: Alaniemi**.

Tornionlaakson näkemyksen mukaan vaikutusten arvioinnin tulee aina perustua viimeisimpään ajantasaiseen tietoon. Maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden osalta tulee lähteenä käyttää Länsi-Lapin maakuntakaavan ja sen selvitysten lisäksi myös maisema-alueiden päivitysinventointia (*Etelä ja Keski-Lapin kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet - Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti*

Tornionlaakson museon johtaja

28.05.2026

§ 75/2026

arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi, 2011–2013), jossa on muun muassa tarkennettu Lapin maisemamaakuntajakoa. Nyt maiseman yleispiirteiden kuvauksessa on ilmeisesti käytetty yli kolmekymmentä vuotta vanhaa aineistoa.

Jostain syystä ohjelman sivulla 149 on virheellisesti mainittu, että valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen luettelo (RKY2009) olisi tullut voimaan 1.1.2020. Museo muistuttaa, että luettelo on tullut voimaa 1.1.2010 (www.rky.fi). Valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen luettelosta (ja kartalta) puuttuu **Kemijoen jokivarsiasutuksen ja kirkkomaisemien** osa-alue **Keminmaan kirkot ja Valmarinniemi**.

Maakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen tunnistamisessa heijastuu sama virheellinen tulkinta kuin maakunnallisten maisema-alueiden osalta. Kuvista 10.3 ja 10.4 sekä taulukosta 10.32 puuttuvat maakuntakaavassa osoitetut rakennetun kulttuuriympäristön kohteet **Kemijokivarren vanha asutus, Vojakkalan kylä sekä Tornionjoen kulttuurimaisema-alue, Tornion seminaari sekä Karungin kirkko ja pappila**.

Ohjelmassa on tunnistettu myös maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteet Ruotsin puolella sekä vaikutusten arviointitarve niiden osalta.

Suunnitelmassa on huomioitu valtakunnallisesti (V), maakunnallisesti (M) ja paikallisesti (P) arvokkaat perinnebiotoopit, mutta paikallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön alueita ja kohteita ei ole suunnitelmassa mainittu lainkaan. Lisäksi perinnebiotooppien osalta voisi museon näkemyksen mukaan olla tarkoituksenmukaisempaa esittää ne osana luontotyyppejä. Perinnebiotoopit ovat kulttuurisidonnaisia ja osa kulttuurimaisemaa, mutta niiden suojeluperusteet liittyvät museon käsityksen mukaan nimenomaan luontotyypeihin ja niiden arvoihin. Useat perinnebiotoopit sijaitsevat maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön arvoalueilla ja liittyvät siten niihin, jolloin ne tulevat huomioitua osana niitä, mutta luontoarvojen näkökulmasta olisi hyvä huomioida arvioinnin suunnittelussa luonnonsuojelusta vastaavien viranomaisten näkemys asiasta.

Tornionlaakson museo muistuttaa, että ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee selvittää ja tunnistaa myös paikallisesti merkittävät arvoalueet ja kohteet. Ympäristöministeriön julkaisussa *Kulttuuriympäristö vaikutusten arvioinnissa* (2013) todetaan, että YVA:n kulttuuriympäristöselvityksessä on syytä määrittää ja kuvata valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet aluetasolla ja hankkeen mukaan tarvittaessa kiinteistötasolla. Ympäristöministeriön *Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, päivitys 2024*-oppaan mukaan yksityiskohtaisessa suunnittelussa, kuten suoraan rakentamista ohjaavassa yleiskaavoituksessa tai asemakaavoituksessa sekä YVA-menettelyssä tulee huomioida myös esimerkiksi paikallisesti arvokkaat kohteet, tärkeät näkymät ja maisemalliset maamerkit.

Arvioinnissa on siis syytä huomioida maakuntakaavojen lisäksi yleiskaavojen rakennettua kulttuuriympäristöä koskevat kaavamerkinnot ja määräykset. Rakennetun kulttuuriympäristön osalta kohteita on osoitettu muun muassa Tervolassa Kemijokivarren osayleiskaavoissa, Keminmaan keskustaajaman

Tornionlaakson museon johtaja

28.05.2026

§ 75/2026

yleiskaavassa ja Tornion yleiskaavassa. Esimerkiksi Tornion yleiskaavaan on osoitettu hankkeen lähivaikutusalueelle paikallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöjä, joihin kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida. Kaavoitettujen alueiden ulkopuolella on jonkin verran Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi - hankkeessa (2006–07) inventoituja rakennetun kulttuuriympäristön kohteita, jotka tulee tunnistaa ja huomioida. Ohjelman mukaan myös itse hankealueella sijaitsee useita asuin- ja vapaa-ajan rakennuksia, jolloin hankealueella tulee toteuttaa rakennetun kulttuuriympäristön inventointi, jotta hankkeen vaikutukset niihin voidaan arvioida. Hankealueella voi sijaita myös kämppiä tai muita rakennelmia, joiden luonne tai ikä ei ole tiedossa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Kappaleessa 10.5. *Arkeologinen kulttuuriperintö* on huomioitu arkeologisen kulttuuriperinnön nykytila hankealueella ja sen läheisyydessä (1 km etäisyydellä). Kaikki tällä määritellyllä alueella sijaitsevat kiinteät muinaisjäännökset sekä muut kulttuuriperintökohteet on merkitty kartalle kuvassa 10.8 sekä listattu taulukkoon 10.4. Taulukkoon sekä tekstiin tulee lisäksi päivittää kyseisten tunnettujen kohteiden tunnukset muinaisjäännösrekisteristä. Taulukkoon voi halutessaan lisätä myös *muu kohde* statuksella olevan modernin kohteen *Kukkosenjänkkä (tunnus muinaisjäännösrekisterissä 100045948)*, joskaan kohde ei ole muinaismuistolain suojaama.

Hankkeen sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen alueelle tai välittömään läheisyyteen ei sijoitu tunnettuja muinaisjäännöskohteita. Sähkönsiirtoreittivaihtoehtoja lähimmäs tulevat kohteet **Korkiamaa 1 ja 2 (tunnukset muinaisjäännösrekisterissä 241010075 sekä 241010076)**, jotka sijoittuvat noin 600 metriä nykyiseltä sähkölinjalta itään, sekä kohde **Karhakkamaa (tunnus muinaisjäännösrekisterissä 1000009091)**, joka sijaitsee noin 900m Viitajärven sähköasemalta lounaaseen. Hankkeella ei ole näihin muinaisjäännöksiin vaikutusta. Tornionlaakson museo on lisäksi saanut ennakkotiedon vaihtoehdon SVE2 lähistöltä, Vähä Mykänmaalta mahdollisesta aiemmin tuntemattomasta kiinteästä muinaisjäännöksestä, joka sijaitsee välittömästi nykyisen johtokäytävän länsipuolella, johon kyseisellä vaihtoehdolla voisi olla vaikutusta.

Vaikutusten arvioinnissa on tunnistettu etenkin rakentamisvaiheen potentiaaliset vaikutukset muinaisjäännöksiin yleisellä tasolla. Hankkeen vaikutuksia alueella sijaitseviin muinaisjäännöksiin ei kuitenkaan ole tässä vaiheessa arvioitu. Alustavia voimalasijainteja esittelevän kartan 2.2 mukaan esimerkiksi voimala numero 16 on merkitty kohteiden **Honkamaa N (tunnus muinaisjäännösrekisterissä 241010072)** ja **Honkamaa (Viitakoski) (tunnus muinaisjäännösrekisterissä 241010073)** päälle tai välittömään läheisyyteen ja voimala numero 21 kohteen **Laajapalo (tunnus muinaisjäännösrekisterissä 241010078)** päälle. Vaikutusten arvioinnissa on kuitenkin tunnistettu se, että Suomen muinaismuistolain (295/1963) mukaan kaikki kiinteät muinaisjäännökset ovat lain suojaamia, eikä niihin voi kajota ilman Museoviraston antamaa lupaa.

Arkeologisen inventoinnin tarve on huomioitu ja arkeologinen inventointi on suunniteltu tehtäväksi vasta kesällä 2027. Tästä syystä arkeologisen

Tornionlaakson museon johtaja

28.05.2026

§ 75/2026

kulttuuriperinnön huomioon ottamisen riittävydestä vaikutusten arvioinnissa ei voida vielä ottaa kantaa. Hankkeen arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten arviointi on mahdollista vasta riittävän arkeologisen inventoinnin tulosten perusteella.

Inventoinnin tulee kattaa hankealue niiltä osin, kuin arkeologista inventointia ei ole muiden hankkeiden yhteydessä tehty tai ne ovat yli 10 vuotta vanhoja. Maastossa tulee tarkastaa tuulivoimaloiden paikkojen ja rakentamiseen liittyvän tilan lisäksi niiden väliset tie-, kaapeli- ja voimajohtolinjaukset, sähköaseman paikat sekä kaikki muut alueet, joille suunnitellaan hankkeessa rakentamista. Lisäksi tulee tarkistaa sekä kaava-alueella, että sähkönsiirtoreitillä olevat muut muinaisjäänöksille potentiaaliset alueet. Maastoinventointia ei voi korvata LiDar-tarkastelulla, vaikka se on hyvä apu maastotöiden suunnittelussa. Mikäli tiet, voimalanpaikat tai muut rakennettavat alueet muuttuvat myöhemmässä vaiheessa, tulee toimijan varautua teettämään lisäinventointi, mikäli uusia paikkoja ei ole aiemmin inventoitu. Inventointiin tulee lisäksi sisällyttää taulukossa 10.4. listattujen, hankealueelta tunnettujen muinaisjäänösten tarkastus, jossa tulee kiinnittää erityistä huomiota muinaisjäänösten aluerajausten tarkastamiseen.

Tornionlaakson museo huomauttaa, että inventointiraportti tulee toimittaa Tornionlaakson museolle tarkastettavaksi ja vasta tarkastettu ja hyväksytty raportti voi toimia suunnittelun lähtökohtana hankkeessa. Tämän vuoksi museo kyseenalaistaa, voidaanko arkeologista kulttuuriperintöä ottaa todellisessa suunnittelussa riittävällä tavalla huomioon, mikäli selvityksen tuoma informaatio on tuulivoimahankkeen suunnittelijoilla käytettävissä mahdollisesti vasta vuonna 2028, ja kuitenkin Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen sekä kaavaluonnoksen on tarkoitus valmistua loppuvuodesta 2027. Myös ympäristövaikutusten arviointimenettelystä säädetyn lain (252/2017) 15§ mukaan *"Hankkeen ympäristövaikutukset on selvitettävä ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä suunnittelun mahdollisimman varhaisessa vaiheessa hankkeen muu valmistelu huomioon ottaen vaihtoehtojen ollessa vielä avoinna"*. Museo haluaakin huomauttaa, että hankkeessa tulee varautua siihen, että juuri ajantasaisen arkeologisen inventoinnin tulosten ja päivitettyjen tietojen perusteella voidaan joutua esimerkiksi muuttamaan suunniteltujen teiden tai tuulivoimaloiden paikkoja. Tämän vuoksi museo kannustaa teettämään selvityksen varhaisemmassa vaiheessa. Joka tapauksessa myös nykytilan kuvaukseen (10.5.1.) tulee lisätä huomautus siitä, että vasta vuoden 2027 aikana tehtävän arkeologisen inventoinnin tulos saattaa muuttaa YVA-ohjelmassa huomioituja muinaisjäänös- ja muita kulttuuriperintökohdetietoja sekä hankealueen, että sähkönsiirtoreittien osalta.

Tornionlaakson museolla ei ole muuta huomautettavaa Honkamaan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Ympäristövaikutusten arviointisuunnitelma

Luvussa 5. on tuotu esiin tässä hankkeessa arvioitavat vaikutukset ja arviointimenetelmät sekä vaikutusalueet vaikutustyypeittäin ja luvuissa 10.1.2 ja 10.2.2 tarkemmin maiseman ja kulttuuriympäristön osalta käytettävät arviointimenetelmät. Museo pitää hyvänä, että yhdeksi arvioinnin painopisteistä

Tornionlaakson museon johtaja

28.05.2026

§ 75/2026

on nostettu maisemavaikutusten ohella muun muassa yhteisvaikutukset muiden lähialueen hankkeiden kanssa.

Suunnitelman mukaan maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan yhteisillä menetelmillä. Maisema- ja kulttuuriympäristöselvityksessä tunnistetaan alueen maisemalliset ominaispiirteet, arvot ja maiseman herkkyys muutoksille. Lisäksi selvitetään tiedot vaikutusalueelle sijoittuvista kulttuuriympäristön kannalta arvokkaista alueista ja kohteista. Maiseman ja kulttuuriympäristön osalta vaikutuksia arvioidaan suunnitelman mukaan lähialueelta kaukoalueelle noin 40 km etäisyydelle tuulivoimaloista; sähkönsiirron osalta noin 200–1 000 m johtoalueesta. Yhteisvaikutusten osalta maisemavaikutuksia arvioidaan edellä kuvatun mukaisesti, huomioiden noin 40 km säteellä hankealueesta sijaitsevat muut suunnitteilla olevat tai jo toiminnassa olevat tuulivoimahankkeet.

Suunnitelman mukaan maisemavaikutusten arviointi laaditaan maisema-arkkitehdin asiantuntijatyönä olemassa olevien lähtötietojen, hankkeen suunnitteluaineiston, kartta- ja ilmakuvatarkastelun, näkymäalueanalyysin sekä havainnekuvamateriaalin perusteella. Maisemavaikutusten arvioinnin painopiste on maisemakuvaan kohdistuvissa vaikutuksissa ja arviointia kohdennetaan mahdollisiin maiseman kannalta arvokkaisiin ja/tai herkkiin kohteisiin. Tuulivoimahankkeen voimaloiden näkyvyyttä selvitetään paikkatietopohjaisen näkymäalueanalyysin avulla, jota hyödynnetään maisemavaikutusten arvioinnissa.

Suunnitelman mukaan vaikutusten merkittävyyttä arvioidaan käyttäen IMPERIA-hankkeessa kehitettyä merkittävyyden arviointimenetelmää eli ARVI-lähestymistapaa soveltuvien osin. Museo muistuttaa, että alueen tai kohteen herkkyys ei ole sidoksissa mihinkään tiettyyn hankkeeseen vaan muodostuu alueen ominaispiirteistä ja siitä, kuinka paljon se kestää muutosta, ei siitä kuinka paljon tuulivoimaloille avautuu mahdollisia näkymiä. Maisemavaikutusten arviointioppaiden ja IMPERIA-hankkeessa ympäristövaikutusten merkittävyyden arvioinnin tueksi laaditun raportin (Ikäheimo, 2015) mukaan valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittävien maisemien ja kulttuuriympäristöjen herkkyys muutoksille on pääsääntöisesti erittäin suuri ja maakunnallisten kohteiden ja alueiden suuri.

Tornionlaakson museon pitää hyvänä, että arvioinnin ohjeena käytetään muun muassa viimeisintä Ympäristöministeriön opasta *Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa päivitys 2024*. Kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnin ohjeena on syytä käyttää Ympäristöministeriön julkaisua *Kulttuuriympäristö vaikutusten arvioinnissa* (2013).

Tornionlaakson museon näkemyksen mukaan arviointisuunnitelmassa esitetty maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnin aiottu toteutustapa vaikuttaa pääosin asianmukaiselta. Museo muistuttaa, että kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee historiallisesti arvokkaaseen ympäristöön ja maisemaan kohdistuvien visuaalisten ja fyysisten vaikutusten lisäksi huomioida maiseman historiallinen tunnelma ja luonne. Erityistä huomiota tulee kiinnittää esimerkiksi välittömällä vaikutusalueella, lähivaikutusalueella ja ulommalla vaikutusalueella sijaitseviin rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman kohteisiin ja alueisiin kohdistuviin vaikutuksiin ja yhteisvaikutuksiin.

Tornionlaakson museon johtaja

28.05.2026

§ 75/2026

Havainnekuvia, valokuvasovitteita ja karttatarkasteluja on syytä laatia edellä mainituilla vaikutusalueilla sijaitsevista kohteista mieluummin enemmän kuin vähemmän. Näkemäalue-analyysikartat ja havainnekuvat tulee laatia myös yhteisvaikutuksista. Maisemallisten vaikutusten arvioinnissa ja havainnollistamisessa tulee tuoda esiin sekä päiväaikainen että yöaikainen vaikutus maisemaan, myös yhteisvaikutusten osalta. Voimaloiden lapojen liike ja siitä aiheutuva välke on huomioitava myös maisemaan kohdistuvana vaikutuksena.

Analyysikarttojen havainnollisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Näkemäalueanalyysien tuloksia olisi museon näkemyksen mukaan hyvä havainnollistaa *Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa* oppaan mukaisesti myös riittävän tarkoilla karttasovitteilla, joissa on yhdistetty näkemäalueet sekä maiseman ja kulttuuriympäristön alueet ja kohteet, joihin arviointi kohdistuu.

Yhteisvaikutusten osalta erityistä huomiota tulee kiinnittää maisemaan ja kulttuuriperintöön kohdistuviin yhteisvaikutuksiin sekä paikallisesti että seudullisesti. Tornionlaakson museo muistuttaa, että sulkeutuneen metsän näkymiä estävä vaikutus ei tuulivoimalahankkeen elinkaaren aikana ole pysyvä alueella, jossa suurin osa metsistä on talousmetsiä. Metsänhakkuut voivat muuttaa paikallisesti tuulivoimaloiden näkyvyyttä merkittävästi hankkeen elinkaaren aikana. Tämä tulee huomioida ja tuoda esiin näkyvyysaluetarkasteluissa.

Museo pitää hyvänä, että maisemavaikutusten osalta on nostettu esiin erityisesti yhteisvaikutukset maisemallisesti arvokkaisiin alueisiin ja että Maisemavaikutusten osalta eri hankkeita tarkastellaan laajemmalla alueella, noin 25–40 km etäisyydelle saakka. Tornionlaakson museon näkemyksen mukaan yksittäisen tuulivoimahankkeen kulttuuriympäristöön ja maisemaan kohdistuvien vaikutusten lisäksi ympäristövaikutusten arvioinnissa keskeiseksi nousevat maisemalliset yhteisvaikutukset muiden lähialueella jo olevien ja suunniteltujen tuulivoimahankkeiden sekä muiden maankäytön hankkeiden kanssa. Muun muassa maisema- ja näkymäanalyysissä tulee tuoda esiin kaikki lähialueen rakennetut, rakenteilla ja suunnitteluvaiheessa olevat hankkeet. Lukuisten samalle alueelle keskittyvien hankkeiden vaikutukset maisemaan sekä perinteisiin elinkeinoihin ja sitä kautta kulttuuriperintöön ovat yksittäistä hanketta laajempia ja merkittävämpiä. Tornionlaakson museon näkemyksen mukaan näitä vaikutuksia ei voi tarkastella pelkästään hankekohtaisesti, vaan kertautuvat yhteisvaikutukset tulee tunnistaa ja tuoda esiin.

Lausunnon valmisteluun osallistui arkeologisen kulttuuriperinnön osalta arkeologi Hanna Puolakka.

Kallio-Seppä Titta
Tornionlaakson museon johtaja

Tornionlaakson museon johtaja

28.05.2026

§ 75/2026

Jakelu

Lupa- ja valvontavirasto
Museovirasto, Kulttuuriympäristön suojelu yksikkö
Keminmaan kunta
Tervolan kunta

Kaupunginhallitus

§ 213

01.06.2026

Lausuntopyyntö Honkamaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, Keminmaa, Tornio

KH 01.06.2026 § 213
767/00.04.03/2026

Kaupunginarkkitehti Harri Ryyänen (etunimi.sukunimi@tornio.fi)

Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt lausuntoa Keminmaan ja Tornion alueelle sijoittuvan Honkamaan tuulivoimahankkeen ja 400kV voimajohdon YVA-ohjelmaan. Hankkeen Tornioon sijoittuva osa koskee Viitajärven sähköasemalle osoitettua voimajohtovaihtoehtoa SV1.

Lausuntoa on pyydetty 28.5.2026 mennessä. Lausunnon jättämiselle on pyydetty Lupa- ja valvontavirastolta jatkoaikaa 1.6. 2026 saakka.

[Honkamaan tuulivoimahanke, Keminmaa, Tornio](#)

Tornion kaupunki pyytää huomioimaan seuraavat asiat.

Tornion kaupunki pyytää huomioimaan YVA-ohjelmassa Viitajärven sähköaseman lähiympäristöön sijoittuvien akkuvarastohankkeet erityisesti sähkönsiirron riittävyyden ja teknisten edellytysten yhteensovittamisen osalta.

Voimajohtovaihtoehdossa SV1 on osoitettu sähkönsiirto Viitajärven sähköasemalle nykyisen voimajohdon pohjoispuolella. Linjaus ylittää Viitajärven yleiskaava 2021:ssä erityisen tärkeäksi merkityn luo-alueen. Yleiskaavamääräyksen mukaan aluetta koskevat suunnitelmat ja toimet on toteutettava siten etteivät ne haittaa näiden alueiden luontoarvoja kohtuuttomasti. Alueen huomiointi YVA-ohjelmassa katsotaan tärkeäksi.

Tornion kaupunki pitää hyvänä periaateena sitä, että sähkönsiirron osalta tarkastellaan myös yhteistyömahdollisuuksia ja samaan johtolinjaan sijoitettavien johtimien selvittämistä esimerkiksi alaorsivarauksilla muiden lähialueiden hankkeiden kanssa.

Tornio pyytää lisäämään listaukseen lähialueiden tuulivoimahankkeissa Tornion valmisteluvaiheessa olevan Valkiavaaran tuulivoimahankkeen (taulukko 2.1), jossa alueelle on suunniteltu 4 voimalaa. Alue muodostaa hanketoimijan yhtenäisen kokonaisuuden Tervolan Valkiavaaran tuulivoimahankealueen kanssa.

Tornion kaupunki pyytää poistamaan Rovavaaran tuulivoimahankealueen kartasta (kuva 2.6) sillä hanketoimija on keskeyttänyt hankkeen esiselvitysvaiheessa tehtyjen luontoarvohavaintojen perusteella.

Tornion kaupunki pitää tärkeänä tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten arviointia näkymien, melun ja välkkeen osalta sekä havainnekuvien

Kaupunginhallitus

§ 213

01.06.2026

tekemistä myös Tornion kaupungin suunnalta katsottua, erityisesti maaseutumaisten asumiskeskittymien ja kulttuurimaisemien osalta.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kujala Jukka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy valmistelutekstistä ilmenevän lausunnon Lupa- ja valvontavirastolle. Pöytäkirja tarkastetaan kokouksessa tämän pykälän osalta.

Päätös

Hyväksyttiin.

Ote pöytäkirjasta

Kaupunginhallitus

§ 213

01.06.2026

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 213

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Aihe: Lausuntopyyntöne asiassa LVV-U/40873/2026
Lähetetty: 28.5.2026, 15.44.47
Mistä: Hietamäki Kati (Tukes)<Kati.Hietamaki@tukes.fi>
Mihin: Lupa- ja valvontavirasto, Kirjaamo

Hei,
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) ei anna lausuntoa asiassa.

Terveisin
Kati Hietamäki
Ryhmäpäällikkö, Teolliset prosessit | Head of Unit, Industrial Processes

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
Finnish Safety and Chemicals Agency
Opastinsilta 12, 00520 Helsinki
Puh. 029 505 2011 | Tel. +358 29 5052 011
kati.hietamaki (at) tukes.fi

Tiedolla turvallisuutta – vastuullisemmat yritykset ja kuluttajat.

[Tukes.fi](https://tukes.fi) | [LinkedIn](#) | [Facebook](#) | [Instagram](#) | [X](#) | [YouTube](#)

Väylävirasto Trafikledsverket

Lausunto

1 (4)

VÄYLÄ/3427/Vv-01.07/2026

27.5.2026

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo
kirjaamo@lvv.fi

Lupa- ja valvontaviraston lausuntopyyntö 29.4.2026 (LVV-U/40873/2026)

Lausunto Honkamaan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta

Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt Väyläviraston lausuntoa Honkamaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Fortumin omistama Honkamaan Tuulivoima Oy suunnittelee Keminmaan Honkamaan alueelle tuulivoimahanketta. Suunniteltu tuulivoima-alue sijoittuu Keminmaan kunnan alueelle, Keminmaan keskustajamasta noin 17 km pohjoiseen. Hankkeen sähkönsiirtovaihtoehdot sijoittuvat Keminmaan kunnan ja Tornion kaupungin alueelle. Tuulivoima-alueen pinta-ala on noin 3 500 ha. Alueelle suunnitellaan enintään 25 yksikköteholtaan 8–12 MW:n tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä.

YVA-ohjelmavaiheessa toteutusvaihtoehtoja on tunnistettu vain yksi. YVA-menettelyä varten tehtävien selvitysten myötä tieto hankealueen erityisominaisuuksista lisääntyy, jolloin YVA-selostukseen muodostetaan vähintään kaksi toteutusvaihtoehtoa (VE1, VE2). Lisäksi tarkastellaan hankkeen toteuttamatta jättämistä (VE0).

Sähkönsiirron osalta tarkastellaan kahta eri vaihtoehtoa. Sähkönsiirtoreittivaihtoehdossa SVE1 rakennetaan noin 9,8 km pitkä 400 kV:n voimajohto Fingridin Viitajärven sähköasemalle Tornioon. Reitti sijoittuu pääosin olemassa olevan johtokäytävän Petäjäskoski-Viitajärvi 400 kV rinnalle. Vaihtoehto SVE2 on 110 kV:n tai 400 kV:n voimajohto Fingridin Keminmaan sähköasemalle. Myös SVE2 sijoittuu pääosin olemassa olevan johtokäytävän Petäjäskoski-Viitajärvi 400 kV rinnalle, mutta reitti jatkuu Viitajärven kohdalla etelään Viitajärvi-Keminmaan johtokäytävän rinnalla Keminmaan sähköasemalle. SVE2-reitin pituus on noin 11,5 km. Sähkönsiirron osalta tarkastellaan myös yhteistyömahdollisuuksia muiden lähialueiden hankkeiden kanssa.

Valtatie 4 (Jäämerentie) sijoittuu tuulivoima-alueelle sen itäosaan. Seututie 927 (Arpelantie) on tuulivoima-alueen pohjoispuolella noin 600 metrin päässä. Yhdystiet 19540, 19544 ja 19567 ovat tuulivoima-alueen länsi- ja lounaispuolella lähimmillään noin kilometrin päässä. Sähköistetty Törmä-Tervola rata on tuulivoima-alueen itäpuolella noin 400 metrin päässä. Sähkönsiirron vaihtoehdot risteävät yhdystien 19544 kanssa.

27.5.2026

Kulku tuulivoima-alueelle tapahtuu alustavien suunnitelmien mukaan valtatieltä 4 Kukkosentielle. Hankealuetta lähin satama on Kemin ajoksen satama, joka sijaitsee noin 40 km päässä hankealueesta. Tuulivoimarakenteiden kuljetus satamasta tuulivoima-alueelle tapahtuu soveltuvien osien Väyläviraston määrittämiä erikoiskuljetusreittejä pitkin. Erikoiskuljetusreiteiltä tuulivoima-alueelle kuljetusreitti jatkuu alemman tieverkon teille sekä tuulivoima-alueelle johtaville yksityis- ja metsäautoteille. Voimaloiden osien kuljetusten tapahtuessa Kemin Ajoksen satamasta kuljetusreitti kulkee lyhyen matkaa erikoiskuljetusreittiä satamasta lähdettäessä. Valtatie 4 ei ole erikoiskuljetusreitti, mutta Kemijoen länsipuolella kulkeva seututie 926 on. Hankkeen oletettavilla kuljetusreiteillä ei ole rautatien tasoristeyksiä. Hankkeen arvioitu kuljetusreitti tarkentuu YVA-selostusvaiheessa.

Vaikutuksia liikenteeseen arvioidaan asiantuntija-arviona tarkastelemalla tuulivoima-alueen rakentamiseen ja toimintaan liittyvien kuljetusten määriä ja käytettyjä reittejä sekä vertaamalla kuljetusmääriä teiden nykyisiin liikennemääriin. Tarkastelualueena ovat tuulivoima-alueelle satamista suuntautuvat reitit sekä erityisesti tuulivoima-alueen läheisyyteen sijoittuva yleinen maantieverkko. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota liikenneturvallisuuteen ja liikenteen sujuvuuteen sekä tieverkon soveltuvuuteen rakentamisaikaiselle liikenteelle. Vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan mahdollisia häiriintyviä kohteita kuljetusreittien varrella sekä uusien teiden rakentamisen ja nykyisen tiestön perusparantamisen tarvetta.

Väylävirasto esittää lausuntonaan:

Tuulivoimaloiden sijaintia suhteessa liikenneväyliin ohjeistetaan Väyläviraston tuulivoimalaohjeessa (Liikenneviraston julkaisuja 8/2012), joka tulee huomioida voimaloiden sijoittamisessa. Ohje on päivityksessä. Tuulivoimalan vähimmäisetäisyys on voimalan kokonaiskorkeus (torni + lapa) + suoja-alue maantien keskeltä lukien. Jatkosuunnittelussa tulee tarkistaa voimaloiden sijainti vähimmäisetäisyys huomioiden. YVA-ohjelman karttojen perusteella ainakin voimalapaikka 24 on mahdollisesti vähimmäisetäisyyttä lähempänä valtatiä 4.

Tuulivoimalahankkeen jatkosuunnittelun aikana on riittävän ajoissa kiinnitettävä huomiota tuulivoimalan osien varastoinnin ja kuljetusreittien selvittämiseen. Tuulivoimalakuljetukset vaativat aina erikoiskuljetusluvan. Erikoiskuljetusluvista lupaviranomaisena toimii Sisä-Suomen elinvoimakeskus. Voimaloiden osien kuljetuksia varten maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin ennen kuljetuksia. Jos rakenteiden vahvistamiselle tai mahdollisten tasoliittymien ym. parantamistoimille, kuten tasoristeyskansien vahvistamiselle ja leventämiselle, todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tämä koskee myös mahdollista valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa sekä liittymien avartamista. Asian osalta tulee olla yhteydessä Lapin elinvoimakeskukseen. Liittymäluvat maanteille myöntää Sisä-Suomen elinvoimakeskus.

27.5.2026

Ensisijaisesti tuulivoimalakuljetukset tulisi suunnitella muuta reittiä kuin rautatien tasoristeysten kautta. Jos tasoristeysten käyttö lisääntyy tuulivoimaloiden rakentamisaikaisen liikenteen johdosta merkittävästi tai sen käyttötarkoitus muuttuu, on tienpitäjän haettava lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttava Väyläviraston lupa. Väylävirasto voi liittää lupapäätökseen tasoristeysten rakentamista, uudenlaista käyttöä, kunnossapitoa ja poistamista sekä tasoristeykseen liittyvää tietä koskevia ehtoja, joiden toteutus kokonaisuudessaan tai osittain voi jäädä luvanhakijan vastuulle. Tasoristeyslupan tarpeesta voi olla yhteydessä Väylävirastoon, kirjaamo@vayla.fi. Lisätietoja tasoristeysten ylittämisen suunnitteluun ja toteutukseen liittyen on ohjeessa: "Erikoiskuljetukset rautatien tasoristeyksissä" (Väyläviraston julkaisuja 8/2021 v2).

Väylävirasto pyytää ottamaan huomioon kuljettamisreittien suunnittelussa Väyläviraston hanke- ja suunnittelukohteet, jotka löytyvät sivulta: <https://vayla.fi/suunnittelu-rakentaminen>.

Suunnittelussa tulee huomioida, etteivät voimajohdon pylvää estä tai haittaa maanteiden käyttöä. Väylävirasto muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Ohjetta tulee noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevan johdon rinnalle.

Työhön, joka kohdistuu maantiehen tai tapahtuu tiealueella tai edellyttää liikenteen ohjausta ja varoittamista liikennemerkkein, on oltava elinvoimakeskuksen lupa. Lupa tarvitaan myös rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Työluvalla voidaan myöntää myös tieliikennelain 187 §:ssä tarkoitettu lupa tien tilapäiseen sulkemiseen silloin, kun sulkeminen liittyy tiealueella työskentelyyn.

Väylävirasto huomauttaa, että ajantasaiset ohjeet on aina tarkistettava ohjeluettelosta Väyläviraston verkkosivuilta (<https://vayla.fi/palveluntuottajat/ohjeluettelo>).

Maanteiden osalta lausuu tarkemmin Lapin elinvoimakeskus.

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Väylävirastossa asian on ratkaissut yksikön päällikkö Laura Yli-Jama ja esitellyt asiantuntija, ympäristö Katri Kallio.

Jakelu

Väyläviraston kirjaamo
Lupa- ja valvontaviraston kirjaamo

Lausunto

4 (4)

VÄYLÄ/3427/Vv-01.07/2026

27.5.2026

Tiedoksi

Tarmo Oikarinen

Lapin elinvoimakeskus

LAUSUNTO HONKAMAAN TUULIVOIMAHANKKEEN YVA-OHJELMASTA

Tämä asiakirja on allekirjoitettu Väyläviraston sähköisen allekirjoituksen palvelussa. Voit varmistaa Adobe Acrobatilla sähköisen allekirjoituksen eheyden.

Allekirjoitukset

Allekirjoittaja	Yli-Jama Laura
Allekirjoitusaika	28.05.2026 11:50

Allekirjoittaja	Kallio Katri
Allekirjoitusaika	28.05.2026 19:04

Allekirjoitetut asiakirjat

Asiakirja	Honkamaan tuulivoima YVAO Väylävirasto lausunto.pdf (9ecc2727e42fa0a2ce8508aa77c18d4ba50df057af695f8f934ef22b94247d91)
-----------	---